

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.410.012.01.2015
P/15/088

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie
ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków
T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44
lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/088 – Wykonywanie zadań przez Transportowy Dozór Techniczny ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Sylwester Śmiałek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93825 z 2 czerwca 2015 r. i nr 97845 z 5 października 2015 r. 2. Mariusz Gorczyca, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93824 z 2 czerwca 2015 r. 3. Krzysztof Kempa, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93826 z 2 czerwca 2015 r. 4. Zbigniew Stachowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 97814 z 28 czerwca 2015 r. <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 1-6, 631-632, 948-949)</p>
Jednostka kontrolowana	Transportowy Dozór Techniczny w Warszawie, Oddział Terenowy w Krakowie, ul. Pocieszka 5, 31-408 Kraków (Oddział).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Kolasa, p.o. Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego w okresie od 14 stycznia 2014 r. Jan Urbanowicz, Dyrektor Transportowego Dozoru Technicznego w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 7 stycznia 2014 r. Kierownikiem Oddziału w kontrolowanym okresie był Paweł Grochulski. <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 7-11)</p>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości², działania podejmowane w latach 2012-2015 (I półrocze) przez Oddział, w celu zapewnienia bezpiecznej eksploatacji urządzeń technicznych oraz realizowania zadań dotyczących drogowego przewozu towarów niebezpiecznych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Organizacja Oddziału, stan i struktura zatrudnienia oraz kwalifikacje pracowników umożliwiły prawidłową realizację zadań w zakresie dozoru nad eksploatowanymi urządzeniami i zadań związanych z przewozem niektórych towarów niebezpiecznych. Uprawnienia pracowników zatrudnionych na stanowiskach inspekcyjnych umożliwiły objęcie dozorem wszystkich urządzeń zlokalizowanych na obszarze właściwości miejscowej Oddziału. Kontrolowana jednostka była również przygotowana finansowo do realizacji zadań statutowych określonych w ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym³.

Oddział prawidłowo wykonywał zadania w zakresie dozoru technicznego oraz sprawdzania kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne. Podejmowane przez Oddział działania sprzyjały zapewnieniu bezpiecznej obsługi i eksploatacji urządzeń technicznych. Zgodnie z obowiązującymi wymogami Oddział wydawał świadectwa dopuszczenia pojazdów do przewozu towarów niebezpiecznych.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły:

- niepodejmowania wystarczających działań w zakresie wykonywania dozoru technicznego nad urządzeniami, dla których upłynął termin ważności decyzji zezwalających na eksploatację. Przejawiało się to brakiem bieżącego monitorowania terminu ważności tych decyzji, co mogło mieć wpływ na bezpieczeństwo pracy urządzeń;

¹ Kontrolą objęto okres 2012 r. – I półrocze 2015 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dz. U. z 2015 r., poz. 1125, dalej – *ustawa o dozorze technicznym*.

- nierzetelnego prowadzenia ewidencji dozorowanych przez Oddział urządzeń w zakresie nieujmowania w niej na bieżąco informacji o przeprowadzonych badaniach technicznych;
- niewydawania po przeprowadzonych badaniach powypadkowych lub poawaryjnych urządzeń transportowych do przewozu towarów niebezpiecznych (cystern wykorzystywanych w ruchu drogowym) decyzji zezwalających lub niezezwalających na ich eksploatację, co naruszało wymogi określone w art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy o dozorze technicznym i odpowiednio art. 14 ust. 1 oraz art. 18 ust. 2 tej ustawy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie organizacyjne Oddziału do realizacji zadań

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym, zadania Oddziału na terenie województw małopolskiego i podkarpackiego obejmowały w szczególności:

- wykonywanie dozoru technicznego nad:
  - urządzeniami technicznymi zainstalowanymi na obszarze kolejowym, w kolejowych pojazdach szynowych i na bocznicach kolejowych,
  - osobowymi i towarowymi kolejami linowymi oraz wyciągami narciarskimi,
  - zbiornikami, w tym cysternami wykorzystywanymi w ruchu kolejowym, drogowym i żegludze śródlądowej,
  - urządzeniami technicznymi m.in. na statkach i na terenie przystani żeglugi śródlądowej, w tym urządzeniami ciśnieniowymi, bezciśnieniowymi i dźwignicami,
- prowadzenie ewidencji eksploatowanych urządzeń technicznych,
- wydawanie świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych materiałów niebezpiecznych na podstawie odrębnych przepisów,
- wydawanie decyzji administracyjnych w sprawach wynikających z wykonywania dozoru technicznego nad ww. urządzeniami technicznymi, w szczególności zezwalającymi na eksploatację urządzeń technicznych albo wstrzymujących eksploatację tych urządzeń,
- szkolenie pracowników Transportowego Dozoru Technicznego (*TDT*),
- uzgadnianie programów szkoleń osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne,
- sprawdzanie kwalifikacji osób wytwarzających, naprawiających, modernizujących, obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne,
- prowadzenie działań windykacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 12-13)

Według stanu na koniec 2012 r. czynności dozoru wykonywało 19 pracowników na stanowiskach inspekcyjnych, na koniec 2013 i 2014 r. – po 20 takich pracowników i 19 pracowników na koniec czerwca 2015 r. Po uwzględnieniu trzech pracowników do obsługi sekretariatu, spraw księgowych i odbiorów technicznych urządzeń, średnioroczna liczba zatrudnionych wzrosła z 22 osób w 2012 r. do 23 osób w kolejnych okresach. Wszyscy pracownicy zatrudnieni na stanowiskach inspekcyjnych posiadali wykształcenie wyższe.

(dowód: akta kontroli str. 14-16)

Zadania Oddziału uszczegółowiono w zakresach czynności pracowników, przy czym niektórzy sprawowali dozór różnych urządzeń technicznych. Najwięcej – 14 pracowników sprawowało dozór zbiorników stałych i przenośnych, po 11 – dozór zbiorników transportowych w ruchu kolejowym, drogowym i żegludze śródlądowej oraz urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych, a od 8 do 9 pracowników – dozór zbiorników bezciśnieniowych i niskociśnieniowych do magazynowania materiałów trujących, żrących lub ciekłych zapalnych oraz dźwigów i dźwignic, kolei linowych, wyciągów narciarskich i zjeżdżalni grawitacyjnych. Dozór urządzeń do podawania pod ciśnieniem płynnego betonu – zamontowanych na pojazdach drogowych powierzono sześciu pracownikom, a dozór wytwornic acetylenu oraz kotłów parowych i wodnych – odpowiednio – 3 i 4 pracownikom. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach inspekcyjnych posiadali uprawnienia umożliwiające objęcie dozorem wszystkich urządzeń zlokalizowanych na obszarze właściwości miejscowej Oddziału.

(dowód: akta kontroli str. 18-21)

Pracownicy inspekcji uczestniczyli w szkoleniach z zakresu dozoru określonych urządzeń. W latach 2012-2014 nowe specjalności dozоровe po zdaniu egzaminów ze szkoleń specjalistycznych uzyskało 13 spośród 20 pracowników⁴.

Ponadto, w 2012 r. dziewięciu inspektorów przeszkolono z transportu towarów niebezpiecznych, a w 2013 r. i w 2014 r. odpowiednio: 3 i 6 pracowników uczestniczyło w konferencjach na temat transportu towarów niebezpiecznych. W 2013 i w 2014 r. 16 pracowników odbyło szkolenie w zakresie ultradźwiękowych pomiarów grubości wyrobów walcowanych, odpowiednio 4 i 5 pracowników w zakresie ochrony wyrobów przed korozją oraz badania urządzeń do podawania płynnej mieszanki betonowej, a od jednego do trzech pracowników – w zakresie dozoru kotłów parowozowych, urządzeń kontrolno-pomiarowych, bezpieczeństwa eksploatacji dźwignic, badań wizualnych urządzeń technicznych oraz wymagań eksperckich i dozоровych butli do gazów sprężonych, skroplonych lub rozpuszczonych.

(dowód: akta kontroli str. 22-25)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że pracowników kierowano do zdobywania dodatkowych uprawnień dozоровych po analizie potrzeb szkoleniowych oraz perspektyw i stanu zatrudnienia w Oddziale, którą przesyłano do Centrali TDT w celu sporządzenia rocznego planu szkoleń na rok następny. Kandydatów na inspektorów oraz inspektorów zdobywających kolejne uprawnienia szkolono na podstawie przesłanych do Centrali TDT i zatwierdzonych przez Dyrektora TDT indywidualnych programów szkolenia oraz według Procedury PJ-05-01 *Szkolenie pracowników*. Na szkolenia zwiększające uprawnienia inspekcyjne w pierwszej kolejności kierowano pracowników o mniejszym stażu pracy i z mniejszą ilością uprawnień.

(dowód: akta kontroli str. 286-290)

Kierownik Oddziału, a podczas jego nieobecności wyznaczony inspektor, mieli pełnomocnictwa Dyrektora TDT do wydawania decyzji administracyjnych, postanowień i zaświadczeń oraz załatwiania w imieniu Dyrektora spraw związanych z działalnością TDT na terenie działania Oddziału, na podstawie ustawy o dozorse technicznym i ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych⁵. Pełnomocnictwa do wydawania decyzji administracyjnych na podstawie art. 14 ust. 1 i art. 18 ust. 1-3 ustawy o dozorse technicznym mieli inspektorzy Oddziału zgodnie z posiadanymi uprawnieniami dozоровymi określonych urządzeń.

(dowód: akta kontroli str. 17-21)

W okresie objętym kontrolą stan przyrządów kontrolno-pomiarowych umożliwiających wykonywanie badań i pomiarów przed wydaniem decyzji o zezwoleniu na eksploatację urządzeń technicznych zwiększył się ze 194 sztuk w 20 rodzajach sprzętu do 221 sztuk w 22 rodzajach przyrządów. Najwięcej przyrządów służyło do badania system i zbiorników transportowych, w tym manometry do badań szczelności (47), przymiary wstępowe do pomiaru grubości zbiorników transportowych (40), spoinomierze i grubościomierze do pomiaru spoin i grubości ścian zbiorników (po 11) oraz detektory gazu do badań stopnia ich oczyszczenia (osiem). Ponadto w liczbie 2-3 sztuk Oddział posiadał przyrządy do oględzin trudno dostępnych miejsc – kamery inspekcyjne, endoskopy, lusterka i lupy podświetlane. Większość sprzętu miała aktualne świadectwa wzorcowania. Wskutek zawarcia przez TDT dopiero w kwietniu 2015 r. umowy z wykonawcą wzorcowania, w kwietniu i maju 2015 r. wzorcowano 20 manometrów, którym ważność wzorcowań z 2008 r. minęła w IV kwartale 2014 r. Nie miało to wpływu na działalność Oddziału, bo posiadał on wystarczającą liczbę przyrządów tego typu, a pracownicy – zgodnie z obowiązującą procedurą – zwrócili sprzęt przed upływem terminu ważności wzorcowania.

(dowód: akta kontroli str. 66-69)

⁴ Sześciu pracowników po szkoleniu w zakresie dozoru urządzeń służących do podawania pod ciśnieniem płynnego betonu (zamontowanych na pojazdach drogowych), po dwóch pracowników w każdej z niżej wymienionych grup urządzeń, po szkoleniach w formie samokształcenia w zakresie dozoru technicznego: nad urządzeniami transportu bliskiego takimi jak dźwigi i dźwignice, nad zbiornikami stałymi i przenośnymi, nad zbiornikami transportowymi w ruchu kolejowym, drogowym i żegludze śródlądowej i nad zbiornikami beciśnieniowymi lub niskociśnieniowymi do magazynowania materiałów trujących, żrących lub ciekłych zapalnych, a jeden pracownik po szkoleniu w zakresie nadzoru nad kolejami linowymi, wyciągami narciarskimi i zjeżdżalniami grawitacyjnymi.

⁵ Dz. U z 2011 r. Nr 227 poz. 1367 ze zm., dalej – *ustawa o przewozie towarów niebezpiecznych*.

W działalności Oddziału w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przygotowanie organizacyjne Oddziału do realizacji zadań statutowych.

2. Wykonywanie dozoru technicznego i wydawanie decyzji związanych z dozorem technicznym

Ujmowanie urządzeń technicznych w ewidencji Oddziału następowało na wniosek użytkownika.

(dowód: akta kontroli str. 791-792, 816, 853, 878, 911, 915 942-943)

Ewidencja urządzeń podlegająca dozorowi technicznemu prowadzona była przez Oddział w formie elektronicznej, przy wykorzystaniu programu TRANSDOZÓR. Dostęp do tego oprogramowania mieli wszyscy inspektorzy zatrudnieni w Oddziale oraz wybrani pracownicy administracyjni, zgodnie z nadanym zakresem uprawnień. Ponadto, pomocniczo prowadzone były przez Oddział rejestry książkowe rezerwowanych numerów ewidencyjnych poszczególnych rodzajów urządzeń przed podjęciem ostatecznej decyzji o wpisaniu danego urządzenia do ewidencji elektronicznej. Dla poszczególnych rodzajów urządzeń technicznych prowadzone były przez Oddział 23 rejestry książkowe.

W wyniku przeglądu funkcjonalności i zakresu danych wprowadzanych do poszczególnych modułów programu TRANSDOZÓR oraz wybranych zapisów wprowadzonych do tego programu ustalono w szczególności, że:

- program ten umożliwiał wprowadzanie, gromadzenie i przeglądanie danych identyfikujących poszczególnych użytkowników, dozorowane urządzenia oraz przeprowadzone i planowane badania tych urządzeń z uwzględnieniem ich rodzajów, zakresów i terminów;
- za pomocą programu możliwe było wystawianie wniosków o obciążenie kontrahenta po wykonanym badaniu, ich sprawdzanie i po ich zaakceptowaniu generowanie i drukowanie rachunków wysyłanych do użytkowników;
- w programie TRANSDOZÓR tworzone były rejestry gromadzące dane o: wszystkich obsługiwanych użytkownikach, wszystkich dozorowanych urządzeniach zarejestrowanych w Oddziale, wykonanych badaniach oraz wnioskach o obciążenie użytkowników za wykonane badania wystawionych przez poszczególnych i wszystkich inspektorów z przypisaniem do tych wniosków wystawionych rachunków;
- z poziomu Oddziału nie było możliwe całościowe przeniesienie zapisów zawartych w poszczególnych rejestrach programu (urządzenia, użytkownicy, badania) do innego programu np. arkusza kalkulacyjnego Excel, co umożliwiałoby wszechstronne analizowanie (z wykorzystaniem między innymi funkcji sortowania i filtrowania) zapisów zamieszczonych we wszystkich rubrykach przedmiotowych rejestrów prowadzonych w programie TRANSDOZÓR;
- nie było zatem możliwe uzyskanie w Oddziale wprost z programu TRANSDOZÓR danych o ilości wykonanych we wskazanym okresie poszczególnych rodzajów badań w większej szczegółowości od tej jaką prezentuje odnośny raport emitowany z odpowiedniego modułu programu (to jest tylko w podziale na badania: odbiorcze, okresowe i nadzwyczajne), przy czym liczby prezentowane w tych raportach, dotyczą badań wykonanych w odniesieniu do wszystkich urządzeń zarejestrowanych w TDT, których badania wykonali inspektorzy Oddziału;
- program ten nie posiadał funkcji w formie całościowego rejestru wydanych decyzji dozorowych, który umożliwiałby jego przeglądanie i filtrowanie pod względem różnych parametrów (np. okres czasu, rodzaj decyzji, użytkownik, czy też terminu upływu ważności poszczególnych decyzji).

(dowód: akta kontroli str. 613-630)

W toku kontroli Kierownik Oddziału oświadczył, że aktualnie wdrożone są na szczeblu Centrali TDT działania zmierzające do zmiany systemu informatycznego wykorzystywanego do prowadzenia ewidencji w TDT.

(dowód: akta kontroli str. 614)

W toku niniejszej kontroli NIK Centrala TDT w Warszawie wygenerowała bazę urządzeń znajdujących się w ewidencji Oddziału, które nie posiadały ważnej decyzji zezwalającej na eksploatację. Według danych zawartych w tej bazie w ewidencji Oddziału znajdowały się 5.652 urządzenia (stan na czerwiec 2015 r.), dla których ważność decyzji upłynęła w okresie od 31 stycznia 2010 r. do 31 maja 2015 r. Liczba tych urządzeń stanowiła 15,5% ogólnej liczby urządzeń objętych dozorem przez Oddział wg stanu na koniec maja 2015 r. (36.441 urządzeń).

(dowód: akta kontroli str. 401-576)

Kontroli w zakresie przyczyn ujęcia w ewidencji Oddziału urządzeń, które nie posiadały ważnej decyzji zezwalającej na eksploatację poddano 50 losowo wybranych pozycji ujętych ww. bazie danych⁶. Badania te wykazały, że:

- w 35 przypadkach decyzje utraciły ważność z powodu braku zgłoszenia przez użytkowników danych urządzeń do kolejnych badań. W 34 przypadkach Oddział nie kontaktował się z użytkownikami urządzeń w związku z czym, w przechowywanej w Oddziale dokumentacji nie odnotowywano żadnych zapisów dotyczących aktualnego stanu tych urządzeń. Takich zapisów nie odnotowano również w ewidencji urządzeń prowadzonej w formie elektronicznej w systemie TRANSDOZÓR. W jednym przypadku (urządzenie o nr 3DD-187) uzyskano telefoniczną informację od użytkownika, że urządzenie zostało czasowo wyłączone z eksploatacji;
- w jednym przypadku (urządzenie o nr 3ZC-3610) ustalono, iż przyczyną ujęcia tego urządzenia w wymienionej powyżej bazie danych był błąd programu TRANSDOZÓR⁷;
- w siedmiu przypadkach⁸ po terminie sporządzenia przedmiotowego wykazu w czasie trwania kontroli NIK dane urządzenia zostały zgłoszone do badań przez ich użytkowników (po upływie ważności poprzednich decyzji). Badania takie zostały przeprowadzone przez Oddział, w wyniku czego wydano dla tych urządzeń ważne decyzje zezwalające na ich eksploatację. Użytkownicy niezwłocznie po przeprowadzeniu badań zostali prawidłowo (w ciągu kilku dni) obciążeni za wykonanie badań okresowych, doraźnych eksploatacyjnych lub doraźnych kontrolnych;
- w pięciu przypadkach⁹ mimo przeprowadzenia w latach 2013–2014 czterech badań doraźnych kontrolnych i jednego okresowego (co wynika z dokumentacji danych urządzeń) badania te nie zostały odnotowane w ewidencji prowadzonej w systemie TRANSDOZÓR. Nie uniemożliwiało to jednak ujęcia tych urządzeń w wykazach do rocznych faktur zawierających obciążenia ryczałtowymi stawkami za sprawowanie dozoru;
- w dwóch przypadkach (urządzenia o nr 3ZS-283 i 3ZE-44836) przeprowadzone odpowiednio: w grudniu 2013 r. badanie okresowe i w kwietniu 2015 r. badanie doraźne kontrolne, zostały wprowadzone do systemu TRANSDOZÓR z opóźnieniem w stosunku do terminu sporządzenia przedmiotowego wykazu, co było przyczyną ujęcia w nim danych urządzeń. System TRANSDOZÓR nie odnotowuje daty wprowadzenia do niego poszczególnych zapisów. W pierwszym przypadku fakt umieszczenia urządzenia w załączniku do rocznej faktury ryczałtowej za 2013 r. i 2014 r. wskazuje tylko, że było ono objęte dozorem TDT, zaś w drugim przypadku na podstawie faktury (z dnia 15 lipca 2015 r.) za wykonanie przedmiotowego badania ustalono, że opóźnienie we wprowadzeniu stosownego zapisu do systemu TRANSDOZÓR wyniosło ponad 2 miesiące.

(dowód: akta kontroli str. 401-405, 577-612)

⁶ Doboru próby dokonano przy zastosowaniu metody doboru losowego z interwałem. W metodzie tej elementy próby są wybierane z populacji w taki sposób, że odległość pomiędzy każdym wybranym elementem jest równa określone interwałowi, przy czym pierwszy element jest wybierany w sposób losowy.

⁷ Błąd ten polegał na tym, że mimo wprowadzenia zapisu o wykonaniu badania okresowego w dniu 29 września 2011 r. jednocześnie nie zanikł pozostający do chwili obecnej zapis o planowanym badaniu okresowym przed dniem 30 listopada 2011 r. i ten właśnie zapis został błędnie ujęty w wykazie urządzeń z przedawnionymi decyzjami. O fakcie, że urządzenie było objęte dozorem świadczy, że było ono ujmowane w wykazach do rocznych faktur zawierających obciążenia użytkownika danego urządzenia opłatami rocznymi zarówno w roku 2011 (faktura z dnia 30 maja 2011 r.), jak i w 2014 (faktura z dnia 27 maja 2014 r.).

⁸ Urządzenia o nr: 3ZE-23567, 3ZE-38092, 3ZC-3748, 3ZE-31829, 3ZC-3762, 3ZJ-1493 i 3ZE-41734.

⁹ Urządzenia o nr: 3ZE-33175, 3ZE-12693, 3ZE-42896, 3ZE-42471 i 3ZF-663.

W kontrolowanym okresie Oddział skierował osiem zawiadomień do organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa, w tym:

- siedem przypadków dotyczyło eksploatacji urządzeń bez wymaganych decyzji dopuszczających urządzenia do eksploatacji (wyciągi wodne i narciarskie, kolej linowa krzeselkowa, naczepa ciężarowa, cysterna do przewozu paliw płynnych),
- jeden przypadek dotyczył podejrzenia poświadczenia nieprawdy przez diagnostę stacji kontroli pojazdów.

Sprawy dwóch wyciągów wodnych zostały umorzone przez Prokuraturę, a postępowania w sprawach dwóch wyciągów narciarskich i kolei krzeselkowej zakończyły się umorzeniem przez sądy, które zasądziły od właścicieli urządzeń grzywny (400 zł, 5 000 zł i 10 000 zł), po czym urządzenia te zarejestrowano w Oddziale.

Ponadto w wyniku działań Oddziału zainicjowanych wskutek otrzymania w październiku 2013 r. i w maju 2014 r. informacji od Urzędu Dozoru Technicznego w Rzeszowie i Inspektora Pracy w Rzeszowie o użytkowaniu przez jednego z przedsiębiorców pompy do betonu bez decyzji zezwalającej na eksploatację podmiot zarejestrował to urządzenie.

(dowód: akta kontroli str. 62-65)

W sprawie inicjowania przez Oddział wspólnych działań z innymi organami kontroli i nadzoru na rzecz zapewnienia bezpiecznej pracy urządzeń technicznych Kierownik Oddziału wyjaśnił, że żaden z obowiązujących przepisów w zakresie dozoru technicznego nie nakładał na TDT obowiązku inicjowania wspólnych działań z innymi jednostkami. Niemniej jednak działania takie były podejmowane i polegały m.in. na szkoleniu pracowników Izby Celnej w Krakowie (w październiku 2012 r.), opiniowaniu instrukcji ewakuacji kolei linowych dla Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie (w lutym 2014 r.) oraz corocznym prowadzeniu z Urzędem Miasta Krakowa szkoleń właścicieli i diagnostów stacji kontroli pojazdów. Ponadto w 2013 r. pracownicy Oddziału współpracowali z Wojewódzkim Inspektoratem Transportu Drogowego w Krakowie prowadząc wspólne kontrole cystern drogowych do przewozu towarów niebezpiecznych, a w latach 2012-2014 z jednostkami Policji i Prokuratury w przypadkach stwierdzenia naruszenia ustawy o dozorcze technicznym lub ustawy prawo o ruchu drogowym. Dodatkowo Kierownik Oddziału wskazał, że zawarte przez Dyrektora TDT porozumienia o współpracy z innymi podmiotami dotyczyły:

- prowadzenia i organizowania wspólnych przedsięwzięć przez TDT i Inspekcję Transportu Drogowego mających na celu zapewnienie skutecznej kontroli spełniania wymagań wprowadzonych do obrotu ciśnieniowych urządzeń transportowych, prawidłowości ich oznakowania oraz dotyczącej ich dokumentacji (porozumienie z 14 września 2005 r.),
- zasad współpracy TDT i Wojskowego Dozoru Technicznego (porozumienie z 24 października 2008 r.),
- organizacji seminarium polskiego dozoru technicznego przez TDT i Urząd Dozoru Technicznego w Warszawie (5 czerwca 2013 r.),
- wzajemnego uznawania zaświadczeń kwalifikacyjnych wydawanych na podstawie ustawy o dozorcze technicznym przez TDT, Urząd Dozoru Technicznego i Wojskowy Dozór Techniczny (porozumienie z 24 stycznia 2014 r.),
- deklaracji współpracy pomiędzy TDT a Polskim Rejestrem Statków S.A. w Gdańsku (porozumienie z 25 kwietnia 2014 r.).

(dowód: akta kontroli str. 286-290)

W kontrolowanym okresie liczba urządzeń objętych dozorem technicznym przez Oddział wzrosła z 30.662 w 2012 r. do 31.893 w 2013 r. i 34.438 w 2014 r., a ostatecznie do 36.167 wg stanu na koniec I półrocza 2015 r.

W kontrolowanym okresie działalnością dozоровą i odbiorczą Oddziału objętych było: 1.125 jednostek organizacyjnych w 2012 r., 1.366 jednostek w 2013 r., 1.723 jednostki w 2014 r. oraz 1.826 jednostek w I półroczu 2015 r.

Łączna liczba wykonanych w latach 2012-2014 przez pracowników Oddziału badań technicznych wzrosła z 39.553 w 2012 r.¹⁰ do 42.907 w 2013 r.¹¹ i 53.667 w 2014 r.¹²

¹⁰ W 2012 r. wykonano 21.181 badań odbiorczych, 5.549 badań okresowych oraz 12.823 badań nadzwyczajnych.

¹¹ W 2013 r. wykonano 23.871 badań odbiorczych, 4.492 badań okresowych oraz 14.544 badań nadzwyczajnych.

¹² W 2014 r. wykonano 29.594 badań odbiorczych, 6.525 badań okresowych oraz 17.548 badań nadzwyczajnych.

W I półroczu 2015 r. Oddział wykonał 29.195 badań technicznych¹³. W łącznej liczbie badań największy odsetek stanowiły badania techniczne wykonywane dla zbiorników LPG (odpowiednio: 66,2%, 73,2%, 71,7% i 79,6%).

Średnioroczna liczba badań przypadających na jednego inspektora zatrudnionego w Oddziale (wg stanu zatrudnienia na koniec danego okresu) zwiększyła się z 2.081 w 2012 r. do 2.145 w 2013 r. i 2.683 w 2014 r. W I półroczu 2015 r. średnia liczba badań przypadających na jednego inspektora wyniosła 1.536. Zaznaczyć jednak należy, że w przypadku badań wykonywanych dla zbiorników LPG odbierane są zgłoszone przez producenta partie tych urządzeń (liczące od kilkuset do nawet ponad tysiąca sztuk). W takim przypadku liczba badań odbiorczych wpisywana jest do ewidencji Oddziału wg liczebności zgłoszonej do odbioru partii. Badania techniczne dla partii zbiorników LPG przeprowadzane były w oparciu o ustalone dla danego zakładu unormowania, które obejmują m.in. badanie budowy oraz przeprowadzenie hydraulicznych prób ciśnieniowych i wykonanie badań niszczących (próby rozrywania) dla losowo wybranych z całej partii zbiorników LPG zgłoszonych do badania odbiorczego przeprowadzanego przez pracowników Oddziału.

(dowód: akta kontroli str. 14-16, 291-400)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że w przypadku badań odbiorczych wykonywanych dla zbiorników LPG w danych ewidencyjnych podaje się liczbę zbiorników, które na podstawie wykonanych czynności odbiorowych uzyskały pozytywny wynik badań. W ten sposób gromadzone są informacje na temat liczby urządzeń technicznych jakie zostały wytworzone i dopuszczone do eksploatacji.

(dowód: akta kontroli str. 939-940, 944)

Analiza badań urządzeń technicznych wykonanych przez 17 inspektorów w maju 2015 r. (bez inspektora, który wykonał 14 kontrole stacji kontroli pojazdów /SKP/ i przeprowadził sześć egzaminów dla osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne) wykazała, że dwóch inspektorów zbadało odpowiednio 1.965 i 2.140 urządzeń technicznych w okresach odpowiednio ośmiu oraz 13 dni. W łącznej liczbie wykonanych przez tych inspektorów badań największy udział stanowiły badania odbiorcze dla odpowiednio 1.912 i 2.104 zbiorników LPG (97,3% i 98,3% zbadanych urządzeń) przeprowadzone w ciągu jednego i dwóch dni. Na badania pozostałych urządzeń (odpowiednio 53 i 36) wykorzystali odpowiednio 6 i 12 dni, tj. średnio dziennie zbadali odpowiednio 9 i 3 urządzenia. Badania okresowe od 30 do 237 zbiorników LPG w pojazdach samochodowych wykonało sześciu innych inspektorów, w okresie od jednego do 10 dni. Ilości innych urządzeń (bez zbiorników LPG) zbadane przez wszystkich 17 inspektorów wynosiły od dwóch do 170 sztuk, a czas tych badań wynosił od dwóch do 17 dni (inne dni to m.in. kontrole SKP, egzaminy, absencje). W rezultacie po siedmiu inspektorów objęło badaniami średnio dziennie odpowiednio od jednego do trzech urządzeń i od 4 do 9 urządzeń, a trzech inspektorów od 13 do 19 urządzeń.

(dowód: akta kontroli str. 185-262)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że na nierówne obciążenie inspektorów badaniami urządzeń technicznych wpływa czasokres i zakres badań zależny od stopnia skomplikowania badanego urządzenia pod względem konstrukcyjnym i technologicznym. O wiele dłużej trwa badanie zbiorników cysterny drogowej do przewozu towarów niebezpiecznych obejmujące szereg czynności (m.in. rewizję wewnętrzną i zewnętrzną, próby hydrauliczne, szczelność, pomiary grubości ścian, sprawdzenie wyposażenia i działania armatury), niż badanie zbiorników LPG obejmujące oględziny zewnętrzne oraz sprawdzenie oznakowania i szczelności.

Badania od jednego do trzech urządzeń, dotyczyły urządzeń z większym zakresem i pracochłonnością badań, tj. zbiorników cystern drogowych do transportu towarów niebezpiecznych wg ADR, urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych oraz wyciągów narciarskich o wysokim prowadzeniu liny. Mniejszy zakres badań grupy od 4 do 9 urządzeń, dotyczył głównie zbiorników sprężonego powietrza w układzie hamulcowym – na pojazdach szynowych bez własnego napędu i z własnym napędem oraz zbiorników cystern wagonowych do transportu materiałów sypkich.

---

¹³ W I półroczu 2015 r. wykonano 18.765 badań odbiorczych, 4.196 badań okresowych oraz 6.234 badań nadzwyczajnych.

W grupie badań od 13 do 19 różnych urządzeń były m.in. urządzenia do podawania pod ciśnieniem płynnego betonu, zbiorniki sprężonego powietrza w układzie hamulcowym – na pojazdach szynowych bez własnego napędu i własnym napędem oraz zbiorniki w instalacjach zasilania pojazdów i statków żeglugi śródlądowej gazem ziemnym. Na czasokres badań wpływały też możliwości techniczne i personalne zakładu, w którym realizowano badania oraz zdolności motoryczne poszczególnych inspektorów i ich doświadczenie z tytułu stażu pracy i posiadanych uprawnień.

(dowód: akta kontroli str. 286-290)

W toku kontroli analizie poddano dokumentację z badań technicznych przeprowadzonych przez Oddział w odniesieniu do 41 urządzeń technicznych zarejestrowanych w 2013 r., w tym: 11 urządzeń transportu bliskiego (UTB), 10 specjalistycznych urządzeń transportu ciągłego i bliskiego (SUT), 10 urządzeń transportu linowego (UTL) oraz 10 specjalistycznych urządzeń ciśnieniowych (SUC). Badaniem objęto prawidłowość przeprowadzania i dokumentowania czynności dozoru zarówno dla badań odbiorczych (przed wydaniem pierwszej decyzji zezwalającej na eksploatację) oraz badań okresowych i nadzwyczajnych. Ponadto dokonano oględzin czynności wykonywanych przez inspektorów zatrudnionych w Oddziale w toku badań technicznych przeprowadzonych u dziewięciu użytkowników urządzeń.

(dowód: akta kontroli str. 628-630, 633-758, 759-761)

W wyniku kontroli dokumentacji dotyczącej badań technicznych dla wybranych urządzeń **UTB** ustalono, że:

- Spośród 10 urządzeń zarejestrowanych/przerejestrowanych w 2013 r. pięć urządzeń zostało zarejestrowanych po raz pierwszy, a pozostałe (w tym cztery suwnice) podlegały w ww. okresie kolejnej rejestracji w związku ze zmianą formy prawnej ich użytkownika. Z uwagi na fakt, że wszystkie sześć suwnic przyjętych do rejestru Oddziału w 2013 r. podlegało procedurze przerejestrowania, dobrano do kontroli jedną nowo rejestrowaną suwnicę z 2014 roku. Jeden wylosowany wciągnik elektryczny (3DD-276) został przerejestrowany do TDT z UDT w związku z jego zainstalowaniem na jednostce pływającej (pogłębiarce).
- W rezultacie badaniom odbiorczym podlegały w tej grupie m.in. następujące urządzenia: dźwig towarowy 3DA-251, suwnica 3DB-551 (z 2014 r.), cztery schody ruchome na dworcu PKP Kraków Główny 3DS-6, 3DS-12, 3DS-16 i 3DS-19.
- W przypadku wszystkich 6 zrealizowanych w 2013 r. i 2014 r. badań odbiorczych dokumentacja techniczna przechowywana w Oddziale była zgodna z wymaganiami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego¹⁴ z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności¹⁵.
- W Oddziale nie ustalono żadnych zasad ewentualnego ograniczania zakresu przechowywanej dokumentacji przedrejestracyjnej. Podczas analizowanych badań odbiorczych przeprowadzone zostały wszystkie wymagane ww. przepisami sprawdzenia i próby, przy czym w protokołach z badań sporządzanych na drukach systemowych z 2012 r. nie było odnotowanego zakresu przeprowadzonych przez inspektora TDT badań. Podanie w treści protokołu przepisu odniesienia i wskazanie ogólnego wyniku badania jako pozytywnego sugeruje, że wymagany zakres badania został w pełni zrealizowany. Uzupełnieniami w tym zakresie były ewentualne zapisy zamieszczone w trzeciej rubryce protokołu (uwagi, niezgodności, wyposażenie pomiarowe i badawcze), np. o zaświadczeniach kwalifikacyjnych osób obsługujących i konserwujących dane urządzenie. Również załączone do protokołów z badań odbiorczych dokumenty (np. protokoły sprawdzenia skuteczności ochrony przeciwporażeniowej oraz pomiaru stanu izolacji wykonane przez osoby posiadające stosowne uprawnienia do tego rodzaju badań) uzupełniały utrwalone w protokołach informacje na temat zakresu przeprowadzonych badań. W odniesieniu do nowej suwnicy zarejestrowanej w 2014 r. pod nr 3DB-551 do protokołu z badania odbiorczego dołączono dokumentujące wymagania z zakresu prawa budowlanego oświadczenie o możliwości zabudowy tego urządzenia na istniejącym torze jezdnym.

¹⁴ Dz. U. Nr 193, poz. 1890, dalej – rozporządzenie UTB.

¹⁵ Dz. U. z 2014 r., poz. 1645 ze zm.

- Pozostałe urządzenia¹⁶ w związku z kolejną rejestracją podlegały badaniom doraźnym eksploatacyjnym. Protokoły z tych badań sporządzone zostały z wykorzystaniem tych samych druków systemowych jak protokoły z badań odbiorczych, w związku z czym ustalenia co do szczegółowości przedstawienia zrealizowanego zakresu badania były analogiczne jak opisane wyżej.
- Na 11 urządzeń poddanych analizie badania okresowe zaplanowane podczas wyżej opisanych badań odbiorczych i doraźno-eksploatacyjnych zostały zrealizowane w odniesieniu do czterech urządzeń, tj. czterech schodów ruchomych o ww. numerach ewidencyjnych. W pozostałych siedmiu przypadkach badania okresowe nie zostały przeprowadzone, z czego w pięciu przypadkach wyznaczony dla nich termin jeszcze nie upłynął. W dwóch przypadkach (urządzenia 3DB-545 i 3DB-546) wymienionych w bazie danych – otrzymanej w toku kontroli z Centrali TDT – dotyczącej urządzeń, które nie posiadały ważnej decyzji zezwalającej na eksploatację (w tym przypadku z końcem maja 2015 r.), Oddział w dokumentacji nie odnotował żadnych działań zmierzających do ustalenia przyczyn braku wniosków użytkowników o przeprowadzenie zaplanowanych badań okresowych. Protokoły ze zrealizowanych badań okresowych również zostały sporządzone z wykorzystaniem wyżej przywołanych druków systemowych (nr 060201 i 060301 z 29 lutego 2012 r.), w związku z czym ustalenia co do szczegółowości przedstawienia zrealizowanego zakresu badania są analogiczne jak opisane wyżej. We wszystkich analizowanych protokołach z badań okresowych odnotowano numery zaświadczeń uprawniających do obsługi i konserwacji danych urządzeń, co świadczy o dokonaniu przez Inspektora TDT przedmiotowego sprawdzenia.
- Wszystkie poddane analizie protokoły, tak z badań odbiorczych, doraźno-eksploatacyjnych, jak i okresowych posiadały adnotację o poddaniu ich procedurze weryfikacyjnej. Adnotacje te poczynione były w formie wypełnionej pieczętki o treści *Zweryfikowano w TDT/O3 data... podpis...* Wszystkie protokoły zostały zweryfikowane w terminach do 14 dni. Stwierdzono jeden przypadek, w którym weryfikacja ta nie była w pełni skuteczna, gdyż nie wniosła poprawki błędnego ustalenia rodzaju następnego badania. W protokole z badania doraźno-eksploatacyjnego przeprowadzonego w dniu 27 września 2013 r. w odniesieniu do wciągnika elektrycznego o nr 3DD-276 objętego dozorem ograniczonym wskazano następne badanie zaplanowane w terminie do końca grudnia 2015 r. jako badanie okresowe zamiast zgodnie z zapisem w załączniku do rozporządzenia UTB doraźno-kontrolne. Zapis ten po weryfikacji nie został zmieniony.
(dowód: akta kontroli str. 788-804)

W przypadku błędnego ustalenia rodzaju następnego badania dla jednego z urządzeń Kierownik Oddziału wskazał m.in., że urządzenie zostało prawidłowo zakwalifikowane i właściwie również wyznaczono formę dozoru dla tego urządzenia oraz czasookres do następnego badania. Jednak w trakcie wystawiania protokołu z badania pomyłkowo zaznaczono komórkę kolejnego badania jako badanie *okresowe* podczas gdy winno zaznaczyć się komórkę *badanie kontrolne*. Nie wpłynęło to jednak na prawidłowe wyznaczenie terminu kolejnego badania, jak i na końcową formę decyzji wydanej dla przedmiotowego urządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 939-940, 942)

W wyniku kontroli dokumentacji dotyczącej badań technicznych dla wybranych urządzeń **SUT** ustalono, że:

- Spośród 10 urządzeń w 2013 r. badaniom odbiorczym podlegały trzy urządzenia (żurawie słupowe o nr: 3DC-789, 3DC-790 i 3DC-791). W tych przypadkach dokumentacja techniczna przechowywana w Oddziale była zgodna z wymaganiami rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 20 września 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji specjalistycznych urządzeń transportu ciągłego i bliskiego¹⁷ z uwzględnieniem przepisów ustawy o systemie oceny zgodności.

¹⁶ Cztery suwnice o nr 3DB-545, 3DB-546, 3DB-547 i 3DB-548 oraz wciągnik elektryczny 3DD-276.

¹⁷ Dz. U. Nr 178, poz. 1320, dalej – *rozporządzenie SUT*.

- W siedmiu pozostałych przypadkach urządzenia¹⁸ poddane były badaniom doraźnym eksploatacyjnym w związku z ich przerejestrowaniem na nowych użytkowników, w tym w trzech przypadkach dodatkowo po przeprowadzeniu remontów lub modernizacji uzgodnionych z TDT (trzy ostatnie ww. dźwigniki zespolone).
- Na 10 ww. urządzeń badaniom okresowym podlegało dziewięć (bez żurawia o nr 3DC-794). W dokumentacji tego urządzenia, mimo upływu w marcu 2015 r. ważności decyzji dopuszczającej nie odnotowano żadnych informacji o przyczynach nie zgłoszenia go do zaplanowanego badania okresowego. W trzech przypadkach (pozostałe dwa ww. żurawie) zrealizowane zostały po dwa badania okresowe z rocznymi odstępami. W dwóch przypadkach (dźwigniki o nr 3DE-273 i 3DE-275) nie zostały mimo upływu wskazanego terminu przeprowadzone drugie zaplanowane badania okresowe. Również w dokumentacjach tych urządzeń nie odnotowano żadnych informacji o przyczynach nie zgłoszenia ich do zaplanowanych kolejnych badań okresowych.
- Ponieważ, wszystkie poddane analizie badania (odbiorcze, doraźno-eksploatacyjne, jak i okresowe) zostały opisane w protokołach sporządzonych na drukach systemowych (o nr 060201 i 060301 z 29 lutego 2012 r.) identycznych jak protokoły sporządzane dla urządzeń z wyżej opisanej grupy UTB, ustalenia dotyczące szczegółowości zawartych w nich zapisach o spełnieniu wymagań określonych w rozporządzeniu SUT co do zakresu poszczególnych rodzajów badań były analogiczne jak opisane wyżej dla grupy UTB. Dotyczyło to również ustaleń odnoszących się do niepodejmowania działań przez TDT w celu ustalenia przyczyn niezgłaszania przez użytkowników urządzeń do kolejnych zaplanowanych badań, przed upływem ważności odnośnych decyzji dopuszczających.
(dowód: akta kontroli str. 805-812)

Odnośnie do zakresu wykonywanych czynności podawanego w protokołach z badań urządzeń UTB i SUT Kierownik Oddziału wyjaśnił m.in., że system zarządzania obowiązujący w jednostce inspekcyjnej TDT zbudowany jest w oparciu o normę PN-EN ISO/IEC 17020:2012. Zgodnie z normą jest wymagane, aby:

- pkt 7.1.7 Spostrzeżenia lub dane uzyskiwane w trakcie inspekcji należy na bieżąco zapisywać, aby zapobiec utracie istotnych informacji,
- pkt 7.4.1 Praca wykonana przez jednostkę inspekcyjną powinna być ujęta w możliwym do odtworzenia sprawozdaniu z inspekcji lub świadectwie inspekcji.,
- pkt 7.4.2 Każde sprawozdanie z inspekcji/świadectwo inspekcji powinno zawierać wszystkie poniższe dane: identyfikację jednostki wydającej; jednoznaczną identyfikację i datę wydania; datę (daty) inspekcji; identyfikację przedmiotu(-ów) inspekcji; podpis lub inny znak zatwierdzenia przez upoważniony personel; oświadczenie o zgodności, tam gdzie ma to zastosowanie; wyniki inspekcji, jeśli nie są wyszczególnione zgodnie z 7.4.3.

Opcjonalne elementy, które mogą być włączone do sprawozdań z inspekcji lub świadectw inspekcji, są wyszczególnione w załączniku B.

W Księdze Jakości obowiązującej w jednostce inspekcyjnej TDT, w rozdziale 12 *Sprawozdania z inspekcji* jest zapisane: *Pracownicy Transportowego Dozoru Technicznego z przeprowadzanych inspekcji urządzeń technicznych lub odbiorów technicznych sporządzają protokoły, w których odnotowywane są wyniki badań oraz określenie zgodności z wymaganiami.* Również w procedurze PJ-12-01 *Sprawozdania i dokumenty z inspekcji* w punkcie 6.1.1 jest opisane szczegółowo jakie elementy muszą się znaleźć w każdym protokole z inspekcji, m.in. opis zleconych prac inspekcyjnych, informacja o tym, co zostało pominięte, gdy badanie nie zostało wykonane w całości oraz wynik badania.

Procedura PJ-12-01 jest procedurą ogólną i ma zastosowanie do wszystkich procedur inspekcyjnych oznaczonych numerami PJ-06-XX, dlatego nie w każdej procedurze inspekcyjnej (w drukach protokołów z badań) znajdują się szczegółowe rubryki wymuszające konkretny zapis. Takim przykładem może być druk nr 060201 i 060301, na których dokumentowane są czynności podczas przeprowadzania badań urządzeń transportu bliskiego i ciągłego oraz urządzeń transportu liniowego. Ze względu na dużą liczbę różnego rodzaju urządzeń i ich typów oraz wynikającą z tego różnorodność przeprowadzanych czynności nie było możliwe zunifikowanie protokołu z badań, jak to zostało zrobione w przypadku innych rodzajów urządzeń technicznych. W tym przypadku, w druku

¹⁸ Żuraw kolejowy 3DC-794, dwie przeciągarki elektryczne 3DP-27 i 3DP-30 oraz cztery dźwigniki zespolone o nr: 3DE-273, 3DE-275, 3DE-277 i 3DE-279.

protokołu w pkt 3 druku jest dużo miejsca na opisanie wszystkich czynności dozoru technicznego, które wynikają z przepisów ustawy o dozorcze technicznym, z aktów wykonawczych do tej ustawy, a co za tym idzie – z Księgi Jakości i Procedury PJ-12-01.

Jeśli chodzi o nadzór nad prawidłowością i kompletnością przeprowadzonych przez inspektorów badań niezależnie od wymogu zawierania w protokołach informacji o czynnościach wykonanych podczas badania (procedura PJ-12-01), to zarówno w Księdze Jakości w rozdziale 12 jak i w procedurze PJ-12-01, jest zapisane, że wszystkie protokoły z badań podlegają weryfikacji w Oddziale Terenowym lub Zespole Zamiejscowym przez wyznaczonych przez Kierownika Oddziału pracowników ds. weryfikacji protokołów. Dodatkowo w każdym Oddziale Terenowym wdrożony jest system obserwacji inspektorów podczas przeprowadzania inspekcji zgodnie z procedurą PJ-05-01, w ramach których oceniane jest m.in. sporządzenie protokołu jak również jego zawartość.

Jednym z elementów Systemu Zarządzania wdrożonego w jednostce inspekcyjnej w TDT jest również system auditów wewnętrznych, w ramach których oceniany jest System Zarządzania pod względem zgodności z kryteriami zawartymi w normie PN-EN ISO/IEC 17020 oraz czy System Zarządzania jest skutecznie wdrożony i utrzymywany. Audyty wewnętrzne przeprowadzane są co najmniej raz na 12 miesięcy we wszystkich lokalizacjach, w których funkcjonuje System Zarządzania. Podczas tych auditów przeprowadzana jest ocena (wrywkowa) dokumentacji objętej Systemem Zarządzania i wytworzonej od czasu poprzedniego auditu (w tym protokoły z badań) oraz przeprowadzane są wrywkowe dodatkowe obserwacje pracy inspektorów przez niezależnych auditorów/ekspertów technicznych.

Ponadto, należy zaznaczyć, że co roku jednostka akredytująca, jaką jest zgodnie z ustawą o systemie oceny zgodności, Polskie Centrum Akredytacji przeprowadza ocenę w nadzorze Systemu Zarządzania i Systemu Inspekcji TDT w zakresie akredytowanym. W ramach tych ocen przeprowadzane są również audyty dokumentacji, m.in. protokołów z badań, ich zgodności z przepisami prawa, jak również obserwacje pracy inspektorów podczas wykonywania czynności inspekcyjnych i sporządzania protokołów. TDT informuje, że PCA nie kwestionowało faktu, iż niektóre protokoły zawierają szczegółowe czynności w ramach przeprowadzonego badania, a inne nie.

Wyniki auditów wewnętrznych i zewnętrznych oraz ewentualne działania korygujące i zapobiegawcze z nich wynikające oraz z weryfikacji protokołów i obserwacji inspektorów stanowią podstawę do doskonalenia Systemu Zarządzania i pozwalają na doskonalenie prawidłowości i kompletności przeprowadzanych przez inspektorów badań oraz zapewnienia właściwego nadzoru.

(dowód: akta kontroli str. 939-940, 943-944)

W wyniku kontroli dokumentacji dotyczącej badań technicznych dla wybranych urządzeń **UTL** ustalono, że:

- Spośród 10 wylosowanych urządzeń w 2013 r. badaniom odbiorczym podlegało pięć urządzeń¹⁹. W tych przypadkach dokumentacja techniczna przechowywana w Oddziale była zgodna z wymaganiami rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji urządzeń transportu linowego²⁰ z uwzględnieniem przepisów ustawy o systemie oceny zgodności.
- W pozostałych pięciu przypadkach²¹ urządzenia poddane były badaniom doraźnym eksploatacyjnym w związku z ich przerejestrowaniem na nowych użytkowników.
- Szczególnymi przypadkami w tej grupie urządzeń, były dwa urządzenia, które procedurze przerejestrowania na kolejnych właścicieli w ciągu 2013 r. i 2014 r. podlegały trzykrotnie. Były to: kolej linowa o nr 3DK-77 (posiadająca poprzednio numery 3DK-71 i 3DK-69) oraz wyciąg narciarski o nr 3DN-374 (posiadający poprzednio numery 3DN-366 i 3DN-366). Od marca 2006 r. kiedy odbyły się badania odbiorcze tych urządzeń TDT posiada ich pełne uzgodnione dokumentacje rejestracyjne. Po pierwszym z badań doraźno-

¹⁹ Kolej linowa z krzeselkami 3DK-70, wyciąg narciarski o wysokim prowadzeniu liny 3DM-357, dwa wyciągi narciarskie o niskim prowadzeniu liny 3DN-359 i 3DN-363 oraz przenośnik taśmowy o ruchu ciągłym do przemieszczania osób ze sprzętem narciarskim lub turystycznym 3DX-7

²⁰ Dz. U. Nr 106, poz. 717, dalej – rozporządzenie UTL.

²¹ Kolej linowa z krzeselkami 3DK-77, dwa wyciągi narciarskie o wysokim prowadzeniu liny 3DM-363 i 3DM-366 oraz dwa wyciągi narciarskie o niskim prowadzeniu liny 3DN-374 i 3DN-367.

eksploatacyjnych (w dniu 7 stycznia 2013 r.) nie wydano decyzji dopuszczającej, z uwagi na negatywny wynik badania (m.in. z powodu braku umowy na dostawę energii elektrycznej). Kolejny użytkownik nie zgłaszał urządzeń do zaplanowanych badań okresowych, przy czym w odnośnych dokumentacjach nie było informacji o działaniach Oddziału zmierzających do ustalenia przyczyn niezgłoszenia tych urządzeń do takich badań.

- Badaniom okresowym podlegały wszystkie wyżej wymienione urządzenia. W jednym przypadku (kolej linowa 3DK-70) zaplanowane kolejne badanie okresowe przed sezonem letnim 2015 r. nie zostało przeprowadzone pomimo, że ważność decyzji zezwalającej na eksploatację wygasła z końcem kwietnia 2015 roku. W dokumentacji tego urządzenia nie odnotowano żadnych informacji o przyczynach niezgłoszenia go do zaplanowanego badania okresowego. Dla urządzenia 3DX-7 terminy kolejnych badań okresowych nie były wyznaczane, ponieważ było to urządzenie montowane tymczasowo i w związku z tym terminy ważności decyzji zezwalających na eksploatację każdorazowo określane były zgodnie z ustaleniami poczynionymi pomiędzy użytkownikiem i organem nadzoru budowlanego w zakresie terminu rozbiórki tego urządzenia.
- W większości protokołów termin kolejnych badań wskazano podając miesiąc i rok (np. dla urządzenia 3DK-70). Wystąpiły jednak zapisy w protokołach (np. dla urządzeń o nr: 3DM-366 lub 3DN-367), w których termin kolejnego badania określono słownie, tj. *jesień 2014 r.*, przy czym ważność decyzji dopuszczającej ustalano podając konkretną datę (w tym przypadku odpowiednio do 30 listopada 2014 r. lub do 31 grudnia 2014 r.).
- Ponieważ, wszystkie poddane analizie badania (odbiorcze, doraźno-eksploatacyjne, jak i okresowe) zostały opisane w protokołach sporządzonych na drukach systemowych (o nr 060201 i 060301 z 29 lutego 2012 r.) identycznych jak protokoły sporządzane dla urządzeń z wyżej opisanych grup UTB i SUT ustalenia dotyczące szczegółowości zawartych w nich zapisów o spełnieniu wymagań określonych w rozporządzeniu UTL co do zakresu poszczególnych rodzajów badań były analogiczne jak opisane wyżej dla urządzeń z grup UTB i SUT. Dodatkowo, w rubryce trzeciej protokołów, dla nowo rejestrowanych urządzeń dodawane były uwagi o uzgodnieniu dokumentacji rejestracyjnej oraz o dodatkowych wskazówkach, odnoszących się do zakresu badania okresowego, co miało miejsce w przypadku urządzenia 3DK-70.

(dowód: akta kontroli str. 813-840)

Odnosnie sposobu określania w protokołach z badań technicznych terminów kolejnych badań Kierownik Oddziału wskazał, że zgodnie z rozporządzeniem UTL urządzenia te powinny być poddane badaniu przed oddaniem do eksploatacji w sezonie, na który zostały zaprojektowane. Dla urządzeń pracujących zarówno w sezonie letnim, jak i w zimowym badania powinny być przeprowadzone dwukrotnie, tj. przed każdym sezonem. Urządzenia transportu linowego, zwłaszcza te przeznaczone do celów turystyczno-sportowych zlokalizowane są w różnych warunkach terenowo klimatycznych, które często w sposób zdecydowany różnią się początkiem i końcem sezonu eksploatacyjnego, np. koniec sezonu narciarskiego w wysokich Tatrach zaczyna się dużo wcześniej, a kończy się dużo później niż sezon narciarki na podgórzu czy też na mazurach. W związku z powyższym nie zostały ustalone jednakowe w skali całej Polski terminy określające początki i końce sezonów eksploatacji urządzeń z tej grupy. Termin ten jest określany przez inspektora wykonującego badanie, który na miejscu, biorąc pod uwagę rodzaj urządzenia, jego lokalizację, specyfikę terenową i klimatyczną regionu określa terminy następnych badań. Z uwagi na rozbieżne zapisy rozporządzenia UTL, gdzie w §26 ust.1 wpisano miesiąc i rok, natomiast w załączniku termin badania określono *na wiosnę* lub *na jesieni*, inspektorzy Oddziału stosują oba zapisy zamiennie.

(dowód: akta kontroli str. 939-940, 945)

Natomiast w sprawie braku działań w odniesieniu do urządzeń, które nie posiadały ważnych decyzji zezwalających na eksploatację Kierownik Oddziału wyjaśnił, m.in. że stosownie do postanowień art. 2 ust. 3 ustawy o dozorcze technicznym, wykonywanie dozoru technicznego przez jednostki dozoru technicznego nie zwalnia projektujących, wytwarzających, eksploatujących, naprawiających i modernizujących urządzenia techniczne od odpowiedzialności za jakość i stan tych urządzeń, mające wpływ na ich bezpieczną pracę, zgodnie z przepisami o dozorcze technicznym i przepisami szczególnymi. Natomiast zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, do zakresu działania TDT należy wydawanie decyzji

w sprawach wynikających z wykonywania dozoru technicznego nad urządzeniami technicznymi, o których mowa w pkt 1 wymienionego art. 44 ust. 1 ustawy. W myśl art. 14 ust. 1 tej ustawy urządzenia techniczne objęte dozorem technicznym, z wyjątkiem urządzeń, o których mowa w art. 15 ust. 1, mogą być eksploatowane tylko na podstawie decyzji zezwalającej na ich eksploatację, wydanej przez organ właściwej jednostki dozoru technicznego. Ponadto, art. 14 w ust. 4 powołanej ustawy stanowi, iż decyzję zezwalającą na eksploatację urządzenia organ właściwej jednostki dozoru technicznego wydaje na podstawie pozytywnych wyników badań i wykonanych czynności.

Brak ważnej decyzji zezwalającej na eksploatację urządzenia technicznego powoduje, iż urządzenie to nie może być eksploatowane. Decyzja zezwalająca na eksploatację urządzenia ważna jest do czasu wyznaczonego najbliższego badania, ustalonego na podstawie przepisów określających warunki techniczne dozoru technicznego nad określonymi rodzajami urządzeń technicznych, z uwzględnieniem w szczególności specyfiki tych urządzeń oraz formy pełnionego dozoru technicznego.

Ponadto, inspektorzy TDT, przeprowadzając badania zarejestrowanych urządzeń, informują użytkowników o konieczności rejestracji i badań wszystkich urządzeń technicznych będących w ich posiadaniu i podlegających dozorowi technicznemu. Zwracają również uwagę na upływające terminy badań pozostałych urządzeń. W przypadku, gdy podczas badań inspektor zidentyfikuje urządzenie, które nie zostało zgłoszone przez użytkownika do badań okresowych, pomimo upływu ważności decyzji zezwalającej na eksploatację urządzenia, inspektor informuje go o braku możliwości eksploatacji tego urządzenia oraz o konieczności przygotowania urządzenia do badań i zgłoszenia do TDT. W celu ponownego dopuszczenia urządzenia do eksploatacji, eksploatujący powinien wystąpić z wnioskiem o wydanie decyzji, o której mowa w art. 14 ust. 1 ustawy o dozorcze technicznym, której wydanie poprzedza badanie okresowe w terminie określonym w decyzji, wynikającym z ww. regulacji prawnych.

(dowód: akta kontroli str. 939-940, 942-943)

W wyniku kontroli dokumentacji dotyczącej badań technicznych dla wybranych urządzeń **SUC** ustalono, że:

- Spośród 10 wylosowanych urządzeń w 2013 r. badaniom odbiorczym podlegały trzy urządzenia (dwa urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych o nr: 3ZN-677, 3ZN-700 oraz zbiornik ciśnieniowy 3ZH-15416).
- W siedmiu pozostałych przypadkach urządzenia (dwa zbiorniki cystern drogowych – wg ARD – o nr: 3ZB-3354 i 3ZB-3422, dwa urządzenia do podawania pod ciśnieniem płynnego betonu: 3RB-29 i 3RB-106, zbiornik ciśnieniowy 3ZE-45069 oraz dwa zbiorniki w instalacjach zasilania pojazdów napełniane CNG o nr: 3ZJ-2490 i 3ZJ-3386) poddane były badaniom doraźnym eksploatacyjnym w związku z ich przerejestrowaniem na nowych użytkowników, w tym w jednym przypadku cysterna przywieziona z Niemiec została zarejestrowana po sprawdzeniu uzgodnionego zakresu dokumentacji rejestracyjnej.
- Spośród ww. urządzeń badaniom okresowym podlegało pięć z nich, to jest: 3ZB-3422, 3RB-29 i 3RB-106, 3ZN-677 i 3ZN-700. W pozostałych przypadkach terminy badań doraźno-kontrolnego (dla zbiornika 3ZE-45069) i okresowych (dla pozostałych czterech urządzeń) przypadały na okres po zakończeniu niniejszej kontroli NIK.
- W jednym przypadku (urządzenie do podawania pod ciśnieniem płynnego betonu: 3RB-29) po przeprowadzonym w dniu 1 lutego 2013 r. badaniu doraźno-eksploatacyjnym nastąpiło uzgodnione z użytkownikiem uzupełnienie dokumentacji rejestracyjnej w drodze badania doraźno-kontrolnego przeprowadzonego w dniu 19 marca 2013 r. z inicjatywą Oddziału.
- Ponieważ wszystkie poddane analizie badania (odbiorcze, doraźno-eksploatacyjne, doraźno-kontrolne, jak i okresowe) zostały opisane w protokołach sporządzonych na drukach systemowych (ustalonych w odnośnych procedurach – np. PJ-06-14, dotyczącej urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych) szczegółowość zapisów, dotyczących zakresów sprawdzeń i prób przeprowadzanych podczas realizacji tych badań odpowiadała: tak wymaganiom określonym we właściwych przepisach²²

²² Rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 20 września 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie projektowania, wytwarzania, eksploatacji, naprawy i modernizacji specjalistycznych urządzeń ciśnieniowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1465) oraz rozporządzenie Ministra Transportu z dnia

(každorazowo przywołanych w odnośnych protokołach), jak i rubrykom określonym w danych drukach systemowych (np. oznaczonych numerami: 060102 dla cystern ADR, 060906 dla urządzeń do podawania pod ciśnieniem płynnego betonu, czy 061401 dla urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych) przewidzianym dla poszczególnych rodzajów urządzeń w ramach grupy SUC.

- Wszystkie analizowane w ramach tej grupy protokoły z ww. rodzajów badań podlegały skutecznej i terminowej wewnętrznej weryfikacji.

(dowód: akta kontroli str. 841-938)

W przypadku kontrolowanej dokumentacji dla 41 urządzeń technicznych decyzje wydawane były terminowo i zawierały – z wyjątkiem świadectw dopuszczenia pojazdów ADR wystawionych do końca 2014 r. – elementy wymagane na podstawie art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²³ (dalej: *kpa*). W przypadku cystern drogowych do przewozu towarów niebezpiecznych – po pozytywnym zakończeniu badań tych urządzeń – nie były wystawiane odrębne decyzje o ich dopuszczeniu do użytkowania. Zgodnie z przepisami ADR dla wydania świadectwa dopuszczenia pojazdu konieczny jest tylko protokół z badania przeprowadzonego przez TDT i dopiero od 2015 r. świadectwa te wydawane były łącznie z decyzją administracyjną (co szczegółowo opisano w pkt 5 wystąpienia pokontrolnego).

(dowód: akta kontroli str. 759-761, 788-837, 841-842, 854-859, 867-869, 884-887, 912-925)

W wyniku przeprowadzonych oględzin czynności wykonywanych przez inspektorów zatrudnionych w Oddziale w toku badań technicznych wykonywanych u dziewięciu użytkowników dla 17 urządzeń ustalono, że:

- wszystkie czynności wykonywane przez inspektorów były zgodne z warunkami technicznymi dozoru technicznego ustalonymi dla danych rodzajów urządzeń oraz instrukcjami eksploatacyjnymi odnośnych urządzeń,
- inspektorzy posiadali przyrządy pomiarowe (posiadające ważne świadectwa wzorcowania) niezbędne do przeprowadzenia danych badań, co każdorazowo odnotowywane było w sporządzanych protokołach,
- podczas wykonywania badań przy urządzeniach, korzystając z zasobów TDT, inspektorzy używali stosownych ubrań i sprzętów ochrony osobistej,
- inspektorzy dokonywali sprawdzenia kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne odnotowując w protokołach z badań numery stosownych zaświadczeń uprawniających,
- przeprowadzający badanie techniczne weryfikowali zapisy ksiąg rewizyjnych oraz ksiąg obsługi i konserwacji pod kątem: ewentualnych uzgodnień z TDT napraw i modernizacji danego urządzenia, a także dokonywali sprawdzenia zapisów umożliwiających stwierdzenie czy dane urządzenia nie były eksploatowane bez ważnego dopuszczenia w przypadkach gdy dane badanie przeprowadzali po utracie ważności decyzji dopuszczających urządzenia do eksploatacji,
- po zakończeniu badań z wynikiem pozytywnym od razu wystawiane były decyzje dopuszczające do eksploatacji (spełniające wszystkie wymogi odnoszące się do decyzji administracyjnych), zaś w protokołach z badań wskazywano terminy, rodzaj i zakres kolejnych badań,
- w toku wykonywanych badań technicznych inspektorzy każdorazowo pytali o ważność decyzji zezwalających na eksploatację innych urządzeń,
- przeciętny czas czynności związanych z badaniem jednego urządzenia w ramach całej grupy 17 urządzeń poddanych oględzinom wynosił 3 godziny i 20 minut (dla badań

---

20 września 2006 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego, jakim powinny odpowiadać urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 34).

Na wymagania odniesienia dla ADR składają się m.in. następujące przepisy:

- Umowa Europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) z dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 110, poz. 641, ze zm.),
- ustawa o przewozie towarów niebezpiecznych,
- rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR (Dz. U. z 2015 r., poz. 320).

²³ Dz.U z 2013, poz. 267 ze zm.

okresowych i zrównanych zakresem czas ten wynosił 3 godziny i 40 minut, natomiast dla badań doraźnych kontrolnych 3 godziny i 00 minut).

(dowód: akta kontroli str. 633-758, 759-787)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że w sytuacji gdy warunki techniczne tego nie precyzują, szczegółowy zakres badań urządzeń technicznych określają m.in. normy dla danego rodzaju urządzeń, przepisy międzynarodowe (ADR/RID/ADN) oraz procedury i instrukcje obowiązujące w TDT. Stwierdził, że stosowne przepisy, normy, procedury i instrukcje określają m.in. metody badań, sposób wykonania rewizji wewnętrznej, zewnętrznej, próby: ciśnieniowej, szczelności, funkcjonowania wyposażenia, oznakowania itp. Przywołał przy tym przepisy i normy określające szczegółową metodykę badań poszczególnych grup urządzeń i stwierdził, że o sposobie badań oraz interpretacji wyników w odniesieniu do przepisów, warunków technicznych, norm, procedur i instrukcji decydują inspektorzy TDT przeprowadzający badania, mający odpowiednie uprawnienia, kwalifikacje i doświadczenie oraz podnoszący swoje kwalifikacje w zakresie nowych konstrukcji, technologii i metod kontrolno-pomiarowych poprzez specjalistyczne kursy i szkolenia. Przy mnogości urządzeń w ramach różnych grup dozorowych, system szkolenia w TDT ukierunkowano na pogłębianie wiedzy eksperckiej niezbędnej do działania w obszarach niestandardowych, przez co pracownicy TDT potrafią rozwiązywać trudności w czasie czynności dozorowych, korzystając z pomocy innych specjalistów i laboratorium TDT.

Ponadto, Kierownik Oddziału wskazał, że uprawnienia wymagane ustawą o dozorcze technicznym, które wydały inne organy dozoru technicznego Oddział honoruje od 24 stycznia 2014 r., tj. od dnia, w którym otrzymał informację o zawartym w tym dniu porozumieniu pomiędzy TDT, Urzędem Dozoru Technicznego i Wojskowym Dozorem Technicznym.

(dowód: akta kontroli str. 286-290)

Szczegółowa kontrola 13 faktur wystawionych przez Oddział w latach 2012-2015 za czynności dozоровe 20 urządzeń wykazała, że opłaty za czynności dozoru technicznego naliczane były w prawidłowej wysokości.

Stosownie do postanowień rozporządzeń Ministra Gospodarki z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie wysokości opłat za czynności jednostek dozoru technicznego²⁴ (dalej: *rozporządzenie w sprawie opłat*) do 30 listopada 2014 r., opłatę roczną z tytułu wykonywania dozoru technicznego Oddział pobierał w każdym roku od eksploatującego urządzenie techniczne znajdujące się w ewidencji TDT. Za czynności niewymienione w § 3 ust. 1 i 3 oraz w § 4 rozporządzenia w sprawie opłat pobierano należności wg stawek godzinowych w wysokościach określonych w pkt 4 załącznika do tego rozporządzenia.

Od 1 grudnia 2014 r. opłaty za czynności dozoru technicznego pobierano w wysokości określonej w załączniku do rozporządzenia w sprawie opłat, a stawki godzinowe stosowano m.in. w rozliczeniach za: przeprowadzenie badania odbiorczego i uzupełniającego urządzenia technicznego u eksploatującego, wykonanie czynności związanych z dopuszczaniem urządzenia technicznego do obrotu.

(dowód: akta kontroli str. 84-115)

Wystąpiły przypadki podawania nieprawidłowych parametrów do naliczenia wysokości opłat. W fakturze TDT-3-362/RA-R/2012 z 17 stycznia 2012 r. dla ustalenia wysokości opłaty rocznej z tytułu wykonania dozoru technicznego wyciągu narciarskiego o niskim prowadzeniu, jako parametr techniczny obowiązujący przy naliczeniu opłaty podano cztery godziny zamiast obowiązujących pięciu godzin, przy czym do wyliczenia wartości faktury zgodnie z obowiązującymi przepisami (poz. 38 załącznika do rozporządzenia w sprawie opłat) przyjęto pięć godzin. Do naliczenia opłat za czynności dozoru technicznego dla kolejnego wyciągu narciarskiego o niskim prowadzeniu zamiast obowiązujących ośmiu wykazano pięć godzin pracy, ale do wyliczenia wartości faktury, zgodnie z obowiązującym cennikiem przyjęto osiem godzin pracy.

(dowód: akta kontroli str. 114-115)

Od 2015 r. w fakturach dotyczących przeprowadzonych badań okresowych oraz badań doraźnych kontrolnych stosowano niejednoznaczne określenia przedmiotu usługi, ponieważ w pozycji nazwa usługi zarówno po przeprowadzeniu badań okresowych, jak i badań

---

²⁴ Dz. U. Nr 229, poz. 1502 ze zm.

doraźnych kontrolnych stosowano taki sam zapis o treści *badanie okresowe lub doraźne kontrolne*.

(dowód: akta kontroli str. 99, 101, 103, 105, 110,112)

Kierownik Oddziału wyjaśnił m.in., że:

- Rozporządzenie w sprawie opłat nie przewidywało innych możliwości zmiany kwoty za wykonane czynności dozoru w zależności od przyjętego w TDT parametru. Wskutek tego w Oddziale nie przykładano wystarczającej wagi do wpisów dokonanych przez inspektorów w aplikacji Transdozór, gdyż wpisanie dowolnego parametru nie zmieniało i tak wysokości opłaty, która była zależna tylko od rodzaju i budowy urządzenia, i stąd zaistniał przypadek wpisania niewłaściwego parametru w analizowanym rachunku.
- powodem zmiany w 2015 r. nazewnictwa rachunków było wejście w życie rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 27 listopada 2014 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat, które w załączniku dotyczącym wysokości opłat za czynności jednostek dozoru technicznego przy określeniu tych jednostek podlegających opłacie posługuje się nazewnictwem/nomenklaturą *Badanie okresowe lub doraźne kontrolne*. Zdaniem Kierownika Oddziału przejrzystym jest zarówno dla eksploatującego, jak również dla TDT czy opłatę pobrano za badanie doraźne czy też badanie okresowe, bo określone to jest w załączniku do rachunku.

(dowód: akta kontroli str. 116-117)

Oddział nie posiadał odrębnych (od obowiązujących przepisów) procedur naliczania opłat za dojazd inspektorów TDT do użytkowników urządzeń technicznych. Podstawę naliczania tych opłat stanowiły postanowienia § 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie opłat. Wysokość tych opłat obliczano na podstawie rzeczywistych wydatków poniesionych na zakup biletów na przejazd. Do rozliczeń kosztów dojazdów z wykorzystaniem samochodów służbowych lub prywatnych wykorzystywanych do celów służbowych przyjmowano stawki określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy²⁵.

(dowód: akta kontroli str. 118-119)

W okresie objętym kontrolą Oddział prawidłowo naliczał koszty podróży służbowych stanowiących element opłaty za czynności określone w § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie opłat. Na skontrolowane 13 faktur dwie spośród nich spełniały warunki pozwalające na doliczenie do kosztów dozoru technicznego również kosztów podróży służbowych, jednakże ze względu na nieponiesienie przez TDT kosztów związanych z wyjazdami służbowymi celem wykonania czynności przygotowawczych związanych z przyjęciem urządzenia pod dozór techniczny wraz z badaniem eksploatacyjnym, w wystawionej fakturze TDT-3-1547/RA-B/2013 z 30 października 2014 r. nie wykazano kosztów dojazdu. W fakturze TDT-3-1756/RA-B/2013 z 24 grudnia 2013 r. za wykonanie czynności przygotowawczych prawidłowo doliczono 213,96 zł z tytułu poniesionych kosztów podróży samochodem służbowym.

(dowód: akta kontroli str. 90, 94, 121-125)

Ponadto w toku kontroli ustalono, że Oddział po wykonaniu w sierpniu 2015 r. badań doraźno-kontrolnych dla 4 urządzeń (nr 3DB-356, 3DK-15, 3DC-456, 3DN-265) nie obciążył użytkowników tych urządzeń opłatami za czynności dozoru.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że badania dla ww. urządzeń technicznych były badaniami doraźno-kontrolnymi przeprowadzonymi z inicjatywy TDT, w celu sprawdzenia przestrzegania ustawy o dozorcze technicznym (w tym czy urządzenia, którym skończyła się ważność decyzji dopuszczającej nie są eksploatowane). W takich przypadkach Oddział nie obciąża użytkowników urządzeń opłatami z tytułu wykonywanych czynności dozoru.

(dowód: akta kontroli str. 118-120)

Z tytułu opłat za czynności dozoru technicznego Oddział uzyskał w latach 2012-2015 (pierwsze półrocze) ogółem 18.830,5 tys. zł wpływów²⁶, w tym: 12.335,6 tys. zł z opłat rocznych²⁷, 1.446,2 tys. zł z opłat za badania okresowe²⁸, 3.346,1 tys. zł z tytułu pozostałych

²⁵ Dz. U. Nr 27, poz. 271 ze zm.

²⁶ 5.336,2 tys. zł w 2012 r., 5.549,0 tys. zł w 2013 r., 5.702 tys. zł w 2014 r. i 2.243,3 tys. zł w okresie I półrocza 2015 r.

²⁷ 4.065,5 tys. zł w 2012 r., 4.131,1 w 2013 r. i 4.139,0 w 2014 r.

²⁸ 7,4 tys. zł 2014 r. i 1.438,9 tys. zł w I półroczu 2015 r.

czynności dozoru technicznego²⁹, 721,2 tys. zł za sprawdzenie kwalifikacji³⁰, 959,1 tys. zł za wydane świadectwa ADR³¹ oraz 22,2 tys. zł za wydanie duplikatów świadectw ADR³².

(dowód: akta kontroli str. 120)

Z opłat rocznych z tytułu dozoru technicznego Oddział w latach 2012-2014 uzyskiwał średniomiesięcznie wpływy w kwotach: 338,8 tys. zł w 2012 r., 344,3 tys. zł w 2013 r. i 344,9 tys. zł w 2014 r. W okresie I półrocza 2015 r. po zmianie przepisów w sprawie opłat średniomiesięczne wpływy z tego tytułu zmniejszyły się do 239,8 tys. zł, i były niższe od średniomiesięcznych wpływów uzyskanych z tego tytułu w 2012 r., 2013 r. i 2014 r. kolejno o: 98,9 tys. zł, 104,4 tys. zł i 105,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 120)

W okresie objętym kontrolą do Oddziału wpłynęło łącznie 285 zgłoszeń o zamiarze dokonania naprawy lub modernizacji urządzenia technicznego (w tym: 93 zgłoszenia w 2012 r., po 79 zgłoszeń w 2013 r. i 2014 r. i 34 zgłoszenia w I półroczu 2015 r.). We wszystkich zgłoszonych przypadkach Oddział dokonał uzgodnień we wnioskowanym zakresie. W trakcie uzgadniania Oddział zgłaszał uwagi do wnoszonych dokumentacji technicznych, ale we wszystkich przypadkach dokumentacja ta była uzupełniana lub poprawiana zgodnie z wniesionymi uwagami. Oddział nie prowadził wykazu stwierdzonych przypadków dokonania niezgodnionych napraw lub modernizacji urządzeń technicznych.

(dowód: akta kontroli str. 945-946)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że tryb postępowania przy uzgadnianiu napraw i modernizacji urządzeń technicznych objętych dozorem technicznym został określony w TDT w procedurze nr PJ-06-13, zgodnie z którą w przypadku naprawy lub modernizacji pojedynczego urządzenia użytkownik składa w oddziale terenowym wnioski wraz z co najmniej dwoma kompletami dokumentacji. Następnie wyznaczony przez kierownika OT inspektor sprawdza kompletność oraz zawartość merytoryczną dokumentacji. W przypadku zastrzeżeń dotyczących dokumentacji informuje o tym wnioskodawcę. Uzgodnienie dokumentacji następuje pismem aprobującym opracowanym przez inspektora prowadzącego sprawę, podpisanego przez Kierownika Oddziału oraz ostemplowaniem dokumentacji pieczęcią oddziału. Jeden egzemplarz dokumentacji pozostaje zawsze w Oddziale Terenowym TDT, a pozostałe egzemplarze są wraz z pismem aprobującym (uzgadniającym) wysyłane do wnioskodawcy. Natomiast w przypadku nie wyrażenia aprobaty (nie dokonania uzgodnienia) dokumentacji OT zwraca ją wnioskodawcy, podając przyczyny odmowy. Jeśli podczas badania inspektor stwierdzi wykonanie naprawy lub modernizacji bez uprzednio uzgodnionej dokumentacji technicznej, wystawia protokół z wynikiem negatywnym i wstrzymuje eksploatację urządzenia. Dalsze postępowanie zależy od miejsca wykonanej naprawy, tj. czy dotyczy elementu mającego bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo, czy też jest to element pomocniczy (np. wspornik czy poręcz), od sposobu wykonanej naprawy lub zakresu modernizacji. Zasadniczo urządzenie, które zostało naprawione lub zmodernizowane bez dokumentacji uzgodnionej z TDT powinno zostać przywrócone do stanu pierwotnego, tj. stanu przed naprawą, czy też modernizacją, a następnie powinna zostać uzgodniona dokumentacja techniczna.

(dowód: akta kontroli str. 939-947)

W wyniku oględzin przeprowadzonych przez NIK w zakresie czynności wykonywanych przez inspektorów w trakcie badań okresowych i badań nadzwyczajnych kontrolnych urządzeń technicznych stwierdzono, że przeprowadzający badanie dokonywał weryfikacji ksiąg rewizyjnych oraz ksiąg obsługi i konserwacji po kątem uzgodnienia ewentualnych napraw lub modernizacji.

(dowód: akta kontroli str. 759-761)

W kontrolowanym okresie Oddział prowadził ewidencję eksploatowanych urządzeń technicznych. Ewidencja ta nie zawiera jednak danych o wydanych przez Oddział decyzjach administracyjnych. Jedynie w przypadku wydanych świadectw ADR Oddział posiadał dane na

²⁹ 807,2 tys. zł w 2012 r., 929,2 tys. zł w 2013 r., 1.055,3 tys. zł w 2014 r., 554,1 tys. zł w I półroczu 2015 r.

³⁰ 230,4 tys. zł w 2012 r., 211,1 tys. zł w 2013 r., 195,8 tys. zł w 2014 r., 83,9 tys. zł w I półroczu 2015 r.

³¹ 226,2 tys. zł w 2012 r., 274,0 tys. zł w 2013 r., 299,0 tys. zł w 2014 r., 159,9 tys. zł w I półroczu 2015 r.

³² 6,9 tys. zł w 2012 r., 3,5 tys. zł w 2013 r., 5,6 tys. zł w 2014 r. i 6,2 tys. zł w I półroczu 2015 r.

temat liczby decyzji w tym zakresie (wydano 1.745 świadectw ADR w 2012 r., 1.822 świadectwa w 2013 r., 1.993 – w 2014 r. i 1.066 – w I półroczu 2015 r.).

(dowód: akta kontroli str. 946-947)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Oddziału w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2012 – 2015 (I półrocze) Oddział nie monitorował na bieżąco terminu ważności decyzji zezwalających na eksploatację urządzeń technicznych, pomimo iż ewidencja ta zawierała dane dotyczące terminu kolejnego badania. Zdaniem NIK utrudniało to podejmowanie działań mających na celu urealnienie bazy urządzeń podlegających dozorowi technicznemu na obszarze właściwości miejscowej Oddziału i mogło mieć wpływ na bezpieczeństwo pracy tych urządzeń. NIK zauważa, że Oddział posiada wystarczające instrumenty prawne dla rzetelnego wykonywania zadań dozoru nad zarejestrowanymi urządzeniami, w szczególności poprzez przeprowadzanie – z inicjatywy TDT – badań doraźnych kontrolnych przedmiotowych urządzeń. NIK wskazuje ponadto, że wprawdzie wykorzystywany przez Oddział program do prowadzenia ewidencji urządzeń nie pozwalał na filtrowanie zapisów pod kątem ważności decyzji, to jednak istniały możliwości organizacyjne bieżącego śledzenia aplikacji, gdyż zawierała ona dane dotyczące terminu ważności badań technicznych.

Powyższe stwierdzenia potwierdzają dane przygotowane przez Centralę TDT na potrzeby niniejszej kontroli NIK. Według tych danych (stan na czerwiec 2015 r.) w ewidencji Oddziału znajdowały się 5.652 urządzenia, dla których ważność decyzji zezwalających na eksploatację upłynęła w okresie od 31 stycznia 2010 r. do 31 maja 2015 r. Stanowiło to 15,5% ogólnej liczby urządzeń objętych dozorem przez Oddział wg stanu na koniec maja 2015 r.

Równocześnie kontrola w zakresie przyczyn ujęcia w ewidencji Oddziału 50 losowo wybranych urządzeń, które nie posiadały ważnej decyzji zezwalającej na eksploatację wykazała m.in., że w 35 przypadkach (70%) decyzje utraciły ważność z powodu braku zgłoszenia przez użytkowników urządzeń do kolejnych badań. Tylko w jednym z tych przypadków Oddział uzyskał informację od użytkownika o czasowym wyłączeniu urządzenia z eksploatacji. W pozostałych przypadkach Oddział nie podjął skutecznych działań zmierzających do sprawdzenia aktualnego stanu tych urządzeń.

(dowód: akta kontroli str. 401-630)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że niepodejmowanie działań na rzecz ustalenia czy urządzenia, które nie posiadały ważnej decyzji zezwalającej na eksploatację były eksploatowane, związane jest w szczególności z systemem „Transdozór”, który co do zasady:

- a) uniemożliwia uzyskanie wiarygodnego wykazu urządzeń technicznych bez aktualnych badań technicznych,
- b) znacznie utrudnia dokonywanie przeglądu danych zawartych w ewidencji pod kątem ustalenia urządzeń nieposiadających ważnych decyzji zezwalających na eksploatację, bez przeprowadzania dodatkowej weryfikacji informacji z dokumentacją techniczną danego urządzenia.

Ponadto, w TDT przyjęto zasadę, iż badania urządzeń technicznych wykonuje się na wniosek użytkownika, bowiem zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 3 *ustawy* z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 963, ze zm.), do zakresu działania TDT należy wydawanie decyzji w sprawach wynikających z wykonywania dozoru technicznego nad urządzeniami technicznymi, o których mowa w pkt 1 wymienionego art. 44 ust. 1 *ustawy*. W myśl art. 14 ust. 1 wyżej przywołanej *ustawy* urządzenia techniczne objęte dozorem technicznym, z wyjątkiem urządzeń, o których mowa w art. 15 ust. 1, mogą być eksploatowane tylko na podstawie decyzji zezwalającej na ich eksploatację, wydanej przez organ właściwej jednostki dozoru technicznego.”. Powyższe oznacza, iż brak ważnej decyzji zezwalającej na eksploatację urządzenia technicznego powoduje, iż urządzenie to nie może być eksploatowane. Decyzja zezwalająca na eksploatację urządzenia ważna jest do czasu wyznaczonego najbliższego badania, ustalonego na podstawie przepisów wykonawczych o dozorcze technicznym nad określonymi rodzajami urządzeń technicznych, z uwzględnieniem w szczególności specyfiki tych urządzeń oraz formy pełnionego dozoru technicznego.

Należy również zaznaczyć, iż zdecydowana większość urządzeń technicznych wprowadzonych do ewidencji eksploatowanych urządzeń technicznych prowadzonej przez

TDT, to urządzenia mobilne, które stale się przemieszczają. Przyjęte w TDT stanowisko podyktowane było między innymi koniecznością uzyskania od wnioskodawcy informacji dotyczącej aktualnej lokalizacji urządzenia. W zdecydowanej większości przypadków, brak takiej informacji uniemożliwia przeprowadzenie badania, w tym w szczególności badania doraźno-kontrolnego.

Ponadto, inspektorzy TDT, przeprowadzając badania zarejestrowanych urządzeń, informują użytkowników o konieczności rejestracji i badań wszystkich urządzeń technicznych będących w ich posiadaniu i podlegających dozorowi technicznemu. Zwracają również uwagę na upływające terminy badań pozostałych urządzeń. W przypadku, gdy podczas badań inspektor zidentyfikuje urządzenie, które nie zostało zgłoszone do badań okresowych przez jego użytkownika, pomimo upływu ważności decyzji zezwalającej na eksploatację tego urządzenia, inspektor informuje go o braku możliwości eksploatacji tego urządzenia oraz konieczności przygotowania urządzenia do badań i zgłoszenia do TDT. W celu ponownego dopuszczenia urządzenia do eksploatacji, eksploatujący powinien wystąpić z wnioskiem o wydanie decyzji, o której mowa w art. 14 ust. 1 ustawy o dozorze technicznym.

Ponadto istnieją obiektywne przesłanki mogące mieć istotny wpływ na narastanie liczby zarejestrowanych w ewidencji TDT urządzeń bez ważnych badań technicznych, polegają one na tym, że:

- a) wyrejestrowanie urządzenia co do zasady odbywa się na wniosek eksploatującego; w związku z tym, brak takiego wniosku ze strony eksploatującego, bez względu na przyczynę niezłożenia takiego wniosku, skutkowało figurowaniem urządzenia w ewidencji TDT pomimo braku ważnych badań;
- b) w licznych przypadkach ma miejsce celowe niewyrejestrowywanie urządzeń z ewidencji TDT wynikające z ewentualnego zamiaru przekazania urządzenia na nowego eksploatującego np. w drodze sprzedaży, w związku z tym, iż w przypadku urządzenia będącego w ewidencji TDT, nie ma konieczności przechodzenia pełnej ścieżki związanej z badaniami odbiorczymi w celu wydania decyzji zezwalającej na eksploatację urządzenia;

nastąpiła zmiana formy pobierania opłat za dozór techniczny od grudnia 2014r, która zniósła opłaty roczne za urządzenia będące w ewidencji TDT, na rzecz opłat za wykonane badanie urządzenia, co spowodowało, że użytkownicy nie ponoszą konsekwencji ekonomicznych wynikających z zaniedbania powiadomienia TDT o zbyciu lub likwidacji urządzeń.

(dowód: akta kontroli str. 952 i 953)

2. Badania kontrolne przeprowadzone na określonej w pkt 1 próbie 50 urządzeń wykazały, że inspektorzy TDT nie wprowadzili na bieżąco – we wszystkich przypadkach – do ewidencji dozorowanych urządzeń informacji o przeprowadzanych badaniach technicznych. W pięciu przypadkach³³ (10%) nie odnotowano w ewidencji elektronicznej informacji o przeprowadzonych w latach 2013-2014 badaniach technicznych, a w jednym przypadku³⁴ informację o przeprowadzonym badaniu ujęto w ewidencji po ponad dwóch miesiącach od daty jego wykonania.

(dowód: akta kontroli str. 401-405, 577-612)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że w sporządzonych przez Oddział protokołach z badań wybranych do kontroli urządzeń UTB i SUT nie odnotowano zakresu tych badań, wskazywano natomiast właściwe rozporządzenia w sprawie warunków dozoru technicznego. Zdaniem NIK protokół z badania – jako dokument potwierdzający wykonanie określonej czynności – powinien zawierać opis wszystkich czynności dozoru technicznego, które wynikają z ustawy o dozorze technicznym oraz aktów wykonawczych do tej ustawy.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, wykonywanie przez Oddział dozoru technicznego i wydawanie decyzji związanych z dozorem technicznym.

³³ Urządzenia o nr: 3ZE-33175, 3ZE-12693, 3ZE-42896, 3ZE-42471 i 3ZF-663.

³⁴ Urządzenie 3ZE-44836.

3. Działania Oddziału na rzecz bezpiecznej pracy eksploatowanych urządzeń technicznych

Opis stanu faktycznego

W ramach corocznej sprawozdawczości, w Oddziale sporządzano analizy przyczyn i skutków wypadków w eksploatacji urządzeń technicznych. Według analizy za lata 2008-2014 liczba poszkodowanych w wypadkach, zmniejszyła się z 13 osób w 2009 r. do ośmiu osób w 2012 r. z tego w zakresie kolei linowych krzeselkowych oraz wyciągów narciarskich i do przemieszczania osób w celach turystyczno-sportowych z 11 do pięciu osób. W 2013 r. poszkodowanych w wypadkach zostało pięć osób, a w 2014 r. – cztery osoby. Po ww. wypadkach oraz ustaleniu we wrześniu 2014 r. przyczyn awarii wyciągu narciarskiego w Niedzicy, pismem z 21 października 2014 r. dyrektor TDT przesłał do oddziałów terenowych wykaz działań naprawczych dotyczących wyciągów.

Liczba zarejestrowanych w Oddziale zbiorników oraz urządzeń ciśnieniowych i bezciśnieniowych zwiększyła się z 29.404 w 2012 r. do 30.444 w 2013 r. i do 32.753 w 2014 r. Liczba awarii urządzeń w tej grupie zmniejszyła się z 15 w 2012 r. i 10 w 2013 r. do 6 w 2014 r., a liczba wypadków nie uległa zmianie (trzy przypadki). W rezultacie udział awarii w ogólnej liczbie tych urządzeń zmniejszył się z 0,05% do 0,02%, a udział wypadków pozostał na poziomie 0,01%.

W latach 2012-2014 liczba zarejestrowanych urządzeń transportu bliskiego i linowego wzrosła z 1.243 do 1.274, a następnie do 1.319 szt. W 2012 r. awarii uległo jedno urządzenie w tej grupie, w 2013 r. – cztery urządzenia i w 2014 r. sześć urządzeń, a ponadto wystąpiło po pięć wypadków w 2012 r. i w 2013 r. oraz cztery wypadki w 2014 r. Udział awarii w liczbie ogółem urządzeń z tej grupy zwiększył się z 0,08% do 0,31%, a następnie do 0,45%, a udział wypadków zmniejszył się z 0,40% przez 0,39% do 0,30%.

(dowód: akta kontroli str. 70-73)

Bezpieczna praca urządzeń technicznych była jednym z głównych tematów egzaminów dla osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne, które odbyły się w Oddziale w latach 2012-2014. O zasadach bezpiecznej eksploatacji urządzeń pracownicy Oddziału informowali użytkowników m.in. w czasie badań urządzeń objętych dozorem oraz podczas konferencji, dotyczących przewozu towarów niebezpiecznych, kolei linowych i krzeselkowych oraz wyciągów narciarskich.

(dowód: akta kontroli str. 27-50, 61)

Zgodnie z ewidencją i sprawozdaniami Oddziału, w latach 2012-2014 i w I półroczu 2015 r. użytkownicy urządzeń technicznych dokonali ogółem 36 zgłoszeń o awariach 45 urządzeń podlegających dozorowi (w 2012 r., w 2013 r. i w 2014 r. – odpowiednio - 10, 11 i 12 zgłoszeń oraz 3 zgłoszenia w I półroczu 2015 r., które dotyczyły odpowiednio – 16, 14, 12 i 3 urządzeń) głównie ciśnieniowych i bezciśnieniowych (24 zgłoszenia 33 urządzeń) oraz 23 zgłoszenia nieszczęśliwych wypadków związanych z eksploatacją urządzeń (w ww. okresach odpowiednio – 8, 5, 7 i 3), głównie w zakresie urządzeń transportu bliskiego i linowego – 17 zgłoszeń. W badanych okresach użytkownicy zgłosili odpowiednio – 2, 5, 6 i 2 awarie zbiorników system drogowych do przewozu towarów niebezpiecznych (objętych świadectwami ADR) oraz po dwa wypadki takich cystern w 2012 r. i w 2014 r. Zgodnie z procedurą TDT, w każdym przypadku powołano komisje ds. awarii/wypadku oraz komisje do ustalenia ich przyczyn, przy czym w odniesieniu do awarii powołał je kierownik Oddziału, a do wypadków – Dyrektor TDT po uzgodnieniu składu komisji z Kierownikiem Oddziału. Przestrzegano zasadę, że nie byli to ci sami inspektorzy, którzy wykonali ostatnie badanie danego urządzenia.

Do badań poawaryjnych i powypadkowych wykorzystywano m.in. protokoły badania okresowego i decyzje o dopuszczeniu urządzeń do eksploatacji, wyniki badań i prób rozruchowych urządzeń, programy przeglądów i napraw, dokumentację eksploatacyjną (raporty, książki obsługi), protokoły komisji powołanych do ustalenia okoliczności wypadków w podmiotach, w których urządzenia eksploatowano, wyjaśnienia i oświadczenia osób obsługujących urządzenia oraz ich uprawnienia do tej obsługi. Niekiedy były to zdjęcia urządzeń technicznych (m.in. po wypadkach z udziałem cystern drogowych i wyciągów krzeselkowych) oraz zapisy z monitoringu (główne na stacjach kolei linowej i krzeselkowej). Pozwalało to na rzetelną ocenę okoliczności awarii i wypadków, a po uzupełnieniu

ww. dokumentów innymi badaniami m.in. w laboratorium TDT w Krakowie – na uzasadnienie ich przyczyn.

(dowód: akta kontroli str. 70-73)

W ewidencji Oddziału nie odnotowano dziewięciu awarii i wypadków pojazdów przewożących towary niebezpieczne, które wg rejestrów Policji i Państwowej Straży Pożarnej wystąpiły w latach 2012-2014 na terenie województw małopolskiego i podkarpackiego. Kierownik Oddziału uzasadnił to nieotrzymaniem zgłoszeń o ww. awariach i wypadkach, do czego zgodnie z art. 19 ustawy o dozorcze technicznym³⁵ zobowiązani byli eksploatujący urządzenia techniczne. Wyjaśnił również, że cztery spośród dziewięciu spraw nie podlegało pod dozór TDT.

(dowód: akta kontroli str. 74-77)

Większość protokołów z negatywnymi wynikami badań dotyczyła awarii. W latach 2012-2014 i w I półroczu 2015 r. dotyczyło to 34 urządzeń, głównie cystern wagonowych i cystern drogowych do przewozu towarów niebezpiecznych oraz urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych. W tych samych okresach negatywne wyniki badań powypadkowych urządzeń, których dotyczyły wypadki objęły siedem urządzeń (trzy w 2012 r. i cztery w 2014 r.), w tym pięć zbiorników do przewozu materiałów i towarów.

(dowód: akta kontroli str. 70-73)

W wyniku badań poawaryjnych i powypadkowych urządzeń technicznych, w latach 2012-2014 i w I półroczu 2015 r. wydano łącznie 35 decyzji, w tym 21 decyzji, w których zezwolono na eksploatację urządzeń z uwagi na pozytywne wyniki ww. badań, oraz 14 decyzji (sześć w 2012 r., siedem w 2014 r. i jedna w I półroczu 2015 r.) niezezwalających na eksploatację urządzeń, bo ich stan techniczny zagrażał bezpiecznej eksploatacji. Decyzje niezezwalające na eksploatację dotyczyły awarii 12 urządzeń i wypadków dwóch urządzeń, głównie czterech kolei linowych z krzeselkami, trzech wyciągów narciarskich (w tym jeden wypadek) i trzech urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych (w tym jeden wypadek), a także zbiornika cysterny kolejowej, podestu ruchomego i urządzenia do układania torów. Uzasadnieniem decyzji w zakresie kolei linowych krzeselkowych i wyciągów narciarskich były m.in. uszkodzenia liny nośnej i holującej oraz zaczepów do lin, a w zakresie urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych – uszkodzenia zaczepów na węźle oddolnego napełniania i zaworu przyłączeniowego oraz brak możliwości przeprowadzenia badań i oceny stanu technicznego w miejscu zdarzenia.

(dowód: akta kontroli str. 268-285)

Zgodnie z obowiązującą procedurą, uzgodnienie przez kierownika Oddziału programów szkoleń z obsługi i konserwacji urządzeń technicznych potwierdzano pismem do podmiotów prowadzących szkolenia oraz „ostemplowaniem” programów pieczęciami inspektorów Oddziału odpowiedzialnych za dozór urządzeń, których dotyczyły te programy. Były to m.in. zbiorniki transportowe, urządzenia do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych do przewozu towarów niebezpiecznych w ruchu drogowym i kolejowym, urządzenia do napełniania gazem LPG zbiorników w pojazdach samochodowych, wyciągi narciarskie, dźwignice, wciągarki, sunnice, żurawie i podesty ruchome. W programach, które obowiązywały w latach 2012-2014 uwzględniono zagadnienia bezpiecznej eksploatacji urządzeń.

(dowód: akta kontroli str. 55-60)

W latach 2012-2015 (I półrocze) współpraca z innymi organami kontroli i nadzoru obejmowała m.in. szkolenie przez pracowników Oddziału funkcjonariuszy celnych w zakresie kontroli przewozu towarów niebezpiecznych (2012 r.), udział w kontroli NIK dotyczącej urządzeń transportu linowego (2013 r.) i w kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Krakowie (dalej: WITD) dotyczącej spełniania wymagań przez cysterny drogowe do przewozu paliw (2013 r.), coroczne przekazywanie do WITD wykazu przedsiębiorców dysponujących ciśnieniowymi urządzeniami transportowymi wprowadzonymi do obrotu po 1 maja 2004 r., przekazanie w latach 2012-2014 do jednostek Policji dziewięciu żądanych informacji, m.in. wyników kontroli cystern do przewozu paliw, wyników badań urządzeń i dokumentacji powypadkowej głównie wyciągów narciarskich, powiadamianie prokuratury

³⁵ Przepis ten stanowi, że eksploatujący urządzenie techniczne jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić organ właściwej jednostki dozoru technicznego o każdym niebezpiecznym uszkodzeniu urządzenia lub nieszczęśliwym wypadku związanym z jego eksploatacją.

o możliwości popełnienia przestępstwa i podejrzeniu poświadczenia nieprawdy (od lipca 2012 r. do maja 2015 r. sześć powiadomień, dot. cystern drogowych, wyciągów narciarskich i kolei krzeselkowych). W wyniku działań Oddziału, po uzyskaniu w październiku 2013 r. i w maju 2014 r. informacji od Urzędu Dozoru Technicznego i Inspektora Pracy w Rzeszowie o użytkowaniu pompy do betonu bez decyzji zezwalającej na eksploatację, przedsiębiorca zarejestrował to urządzenie.

(dowód: akta kontroli str. 62-65)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Oddziału w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W 19 przypadkach – po przeprowadzeniu w kontrolowanym okresie badań powypadkowych lub poawaryjnych urządzeń transportowych do przewozu towarów niebezpiecznych (cysterny wykorzystywane w ruchu drogowym) Oddział nie wydał decyzji zezwalających lub niezezwalających na ich eksploatację. Stanowiło to naruszenie wymogów określonych w art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy o dozorcze technicznym i odpowiednio art. 14 ust. 1 oraz art. 18 ust. 2 tej ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 263-267, 286-290)

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że niewydanie decyzji zakazujących eksploatacji lub unieważniających świadectwa ADR po ustaleniu negatywnych wyników badań poawaryjnych i powypadkowych 17 z 19 cystern drogowych do przewozu towarów niebezpiecznych wynikało z faktu, że ani umowa europejska dotycząca międzynarodowego przewozu towarów niebezpiecznych – ADR z 30 września 1957 r. (dział 9.1.3 dotyczący świadectw dopuszczenia), ani ustawa o przewozie towarów niebezpiecznych, nie przewiduje w przypadku negatywnego wyniku badania cysterny do przewozu materiałów niebezpiecznych możliwości cofnięcia, czy uchylecia przez Dyrektora TDT wydanego świadectwa oraz nie określa przesłanek do stwierdzenia nieważności takiego świadectwa. W związku z powyższym, po wystawieniu protokołu z negatywnym wynikiem badania Oddział nie podejmował innych działań w odniesieniu do wydanego świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR.

Kierownik Oddziału wyjaśnił ponadto, że informacji o negatywnych wynikach badań cystern drogowych nie przekazywano innym organom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo urządzeń technicznych, ponieważ ustawy o dozorcze technicznym oraz o przewozie towarów niebezpiecznych nie nakładają na TDT obowiązku przekazywania takich informacji. Wskazał on również, że w przypadkach dotyczących niebezpiecznych uszkodzeń związanych z uczestnictwem pojazdu w ruchu drogowym mają zastosowanie odpowiednie przepisy³⁶, zgodnie z którymi obowiązek sprawdzenia dokumentu potwierdzającego sprawność urządzenia technicznego wydanego przez właściwy organ dozoru technicznego należy do diagnosty stacji kontroli pojazdów, a za niezadawalający stan techniczny urządzenia uznaje się brak dokumentu potwierdzającego sprawność urządzenia, wydanego po dacie skierowania na badania. W przypadku niebezpiecznych uszkodzeń cystern drogowych, skutkujących zabranieniem dowodu rejestracyjnego, które eliminuje pojazd z ruchu – użytkownik powinien zgłosić urządzenie do badania przez organ dozoru technicznego, który przeprowadza badanie z wynikiem negatywnym i kieruje cysternę do naprawy, a po jej wykonaniu sporządza protokół z wynikiem pozytywnym. Dopiero na podstawie tego protokołu diagnosta stacji kontroli pojazdów może zbadać podwozie pojazdu, a jego pozytywny wynik skutkuje zwrotem dowodu rejestracyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 263-267, 286-290)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działania Oddziału na rzecz zapewnienia bezpiecznej pracy eksploatowanych urządzeń technicznych.

³⁶ Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 776, ze zm.) załącznik nr 2 „Wymagania dotyczące kontroli oraz wytyczne dotyczące oceny usterek podczas przeprowadzania dodatkowego badania technicznego pojazdu” - dział I w tabeli punkt 1 (zakres dodatkowych badań technicznych pojazdu, który uczestniczył w wypadku drogowym) i punkt 1.4 (wymogi dla diagnostów dot. urządzeń podlegających dozorcze technicznemu).

4. Sprawdzanie kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne

Opis stanu faktycznego

W 2012 r., w 2013 r. i w 2014 r. Oddział zorganizował i przeprowadził odpowiednio 101, 94 i 88 egzaminów sprawdzających kwalifikacje osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne. Przystąpiły do nich odpowiednio – 1 504 osoby, 1.387 osób i 1 272 osoby, z czego odpowiednio – 1 499 osób, 1.380 osób i 1 239 osób zdało egzamin z wynikiem pozytywnym (odpowiednio - 99,7%, 99,5% i 97,4%).

Badanie 10 spraw wykazało, że okres pomiędzy datami złożenia wniosków i terminami egzaminów wynosił w czterech sprawach 15-22 dni, a w sześciu sprawach 35-78 dni. Terminy egzaminów ustalano według dostępności członków komisji egzaminacyjnej. Teoretyczną część egzaminów organizowano w Oddziale gdy zgłoszono do 10 osób, a gdy było ich więcej – teoretyczną i praktyczną część egzaminów organizowano u użytkowników urządzeń, wskazanych we wnioskach pracodawców i firm szkoleniowych. Wnioski były kompletne, zgodne z wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 r. w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych³⁷.

(dowód: akta kontroli str. 26-30)

Powolywanie komisji egzaminacyjnych przez Kierownika Oddziału, zakres ich prac i tematyki egzaminów zgodne były z obowiązującą procedurą³⁸. Procedura ta zawierała zapisy odnośnie formy sprawdzenia wiedzy teoretycznej zgodnie z wymogami ww. rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 r. Tematyki egzaminów przedstawione w pismach Kierownika Oddziału do siedmiu pracodawców i trzech firm szkoleniowych (pisma poprzedziły daty egzaminów co najmniej o 14 dni) obejmowały organizację i zakres działania dozoru technicznego, ogólne wymagania dotyczące budowy urządzeń technicznych, zasady ich działania i obsługi, eksploatacji i konserwacji, zasady i wymagania BHP, p.poż. i udzielania pierwszej pomocy, postępowanie w razie awarii, pożaru lub innego zagrożenia bezpieczeństwa obsługi lub otoczenia, a w przypadku napełniania lub opróżniania zbiorników do materiałów niebezpiecznych – znajomość własności fizykochemicznych tych materiałów. Uszczegółowieniem ww. tematów były testy lub zestawy od 15 do 30 pytań, które załączono do protokołów z podpisami wszystkich członków komisji egzaminacyjnych. Protokoły zawierały m.in. wyniki części teoretycznej i praktycznej egzaminów, ustalone według jednolitych kryteriów (stosowanych w różnych komisjach egzaminacyjnych). Osoby, które zdały egzamin powiadamiano o wyniku egzaminu w terminie od 2 do 14 dni.

(dowód: akta kontroli str. 27-50)

Dokumentację egzaminów za lata 2013-2014 i I półrocze 2015 r. przechowywano w zamkniętej na klucz szafie w pokoju biurowym pracownika odpowiedzialnego za archiwizowanie tej dokumentacji, a egzaminów z lat 2005 – 2012 w zamkniętym na klucz archiwum Oddziału, za drzwiami przeciwpożarowymi otwieranymi tzw. „chipem”, umożliwiającym dostęp upoważnionym pracownikom Oddziału.

(dowód: akta kontroli str. 52)

W latach okresu 2012-2014 wpływy z tytułu opłat za egzaminy sprawdzające kwalifikacje osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne wynosiły odpowiednio – 239,9 tys. zł, 220,7 tys. zł i 202,0 tys. zł, a w I półroczu 2015 r. – 83,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 51)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności Oddziału w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Oddziału w zakresie sprawdzania kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne.

³⁷ Dz. U. Nr 79, poz. 849 ze zm.

³⁸ Zbiór procedur PJ-06-10 *Kwalifikowanie osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne*, które Dyrektor TDT zatwierdził 12 czerwca 2006 r., 30 listopada 2011 r., 10 lipca 2013 r., 29 stycznia 2014 r. i 27 lutego 2015 r.

5. Wydawanie świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu towarów niebezpiecznych

Procedury archiwizacji i ewidencjonowania danych o wydanych świadectwach dopuszczenia pojazdów ADR zapisane zostały w kolejnych instrukcjach³⁹, wydanych przez Centralę TDT, w sprawie trybu wystawiania/przedłużania ważności świadectwa (oraz wystawiania wtórnika świadectwa) dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych oraz wymaganych dokumentów. Według tych instrukcji sprawy, dotyczące wystawiania świadectw powinny być archiwizowane w segregatorach opisanych wg symbolu klasyfikacyjnego, roku wystawienia świadectw oraz numerów spraw zamieszczonych w segregatorze.

(dowód: akta kontroli str. 144, 156-157)

Wydane świadectwa dopuszczające pojazd do przewozów niektórych towarów niebezpiecznych ewidencjonowane były w zestawieniach tabelarycznych zawierających m.in.: numery identyfikacyjne VIN i nr rejestracyjne pojazdów, nazwę i adres użytkownika pojazdu, datę złożenia wniosku, datę wystawienia świadectwa oraz datę ważności świadectwa.

(dowód: akta kontroli str. 126-127)

W okresie objętym kontrolą Oddział wydał łącznie 2.719 świadectw dopuszczenia pojazdów ADR⁴⁰ oraz przedłużył ważność 3.907 świadectw⁴¹. W ogólnej liczbie wydanych i przedłużonych świadectw dla pojazdów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w 2013 r. wydano dwa świadectwa, a kolejne dwa przedłużono w 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 144)

Oddział dysponował dostępem tylko do własnej bazy danych o wydanych lub przedłużonych świadectwach ADR.

Kierownik Oddziału wyjaśnił, że każdy Oddział Terenowy TDT wystawia świadectwa ADR indywidualnie na podstawie własnej bazy komputerowej. Bazy danych dot. świadectw ADR nie mają połączenia pomiędzy sobą, ani z Centralą TDT. W związku z powyższym nie ma możliwości sprawdzenia przez Oddział świadectw ADR wydanych w innym oddziale. W przypadku konieczności sprawdzenia informacji na temat świadectwa ADR wydanego przez inny Oddział, zostaje wysłane zapytanie do tego oddziału o udzielenie niezbędnej informacji.

(dowód: akta kontroli str. 116-117)

Szczegółowa kontrola wybranych 20 wniosków o wydanie świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR lub przedłużenia ważności tego świadectwa wykazała, że wszystkie wnioski złożone w Oddziale zawierały wymagane dokumenty⁴², w tym m.in.:

- sporządzone przez okręgowe stacje kontroli pojazdów zaświadczenia, potwierdzające spełnienie dodatkowych wymagań technicznych, określonych w ADR dotyczących wyposażenia lub przystosowania pojazdów do przewozu towarów niebezpiecznych,
- sporządzone przez TDT protokoły z przeprowadzonego badania potwierdzające, że pojazd MEMU lub cysterna, w tym także elementy pojazdu-baterii, spełniają wymagania określone w ADR, w przypadkach gdy ADR wymagał przeprowadzenia takiego badania,
- potwierdzenia wniesienia opłat, o których mowa w art. 34 ust. 1 ustawy o dozorcze technicznym oraz opłaty, o której mowa w § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie świadectw ADR,
- kopie dowodów rejestracyjnych pojazdów z aktualnym wpisem terminu następnego badania technicznego,
- kopie dokumentów upoważniających wnioskodawców do użytkowania pojazdu w przypadku, gdy o wydanie świadectwa występował przewoźnik lub użytkownik pojazdu.

(dowód: akta kontroli str. 128-143)

³⁹ Instrukcje z dnia: 31 stycznia 2008 r., 5 października 2012 r., 13 stycznia 2014 r., 19 stycznia 2015 r. – dalej: *instrukcja określająca tryb wystawiania świadectw ADR*.

⁴⁰ 712 w 2012 r.; 736 w 2013 r.; 825 w 2014 r.; 620 w I półroczu 2015 r.

⁴¹ 1.033 w 2012 r.; 1.086 w 2013 r.; 1.168 w 2014 r.; 620 w I półroczu 2015 r.

⁴² Wymagania te określono w § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR (Dz. U. z 2012 r., poz. 192 ze zm.) – dalej: *rozporządzenie w sprawie świadectw ADR*.

Tryb sprawdzania przez Oddział spełnienia postanowień ADR przez nadwozie pojazdu do przewozu luzem towarów niebezpiecznych, pojazdu MEMU lub cysterny opisany został w instrukcji określającej tryb wystawiania świadectw ADR. Według tej instrukcji za proces wystawiania świadectw/wtórników odpowiadał kierownik Oddziału.

Po otrzymaniu wniosku, osoba imiennie wyznaczona przez kierownika Oddziału do przygotowania projektu świadectwa, zobowiązana była do szczegółowego sprawdzenia prawidłowości wypełnienia wniosku o wydanie świadectwa oraz kompletności wraz z załącznikami określonymi w rozporządzeniu w sprawie świadectw dopuszczenia pojazdu ADR oraz instrukcji. Sprawdzeniu podlegały również zapisy rejestrów TDT w zakresie ewentualnego wcześniejszego wyrejestrowania cysterny oraz stan zadłużenia firmy składającej wniosek względem TDT (na podstawie kopii dokumentu wniesienia wpłaty za faktury wystawione przez TDT oraz rejestru dłużników TDT). W przypadku dostarczenia wniosku z niekompletnymi lub nieprawidłowo wypełnionymi załącznikami kierownik Oddziału zobowiązany był do niezwłocznego wezwania do uzupełnienia braków formalnych oraz poinformowania wnioskodawcy o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia w przypadku nieusunięcia braków. Pracownik przygotowujący projekty świadectw po sprawdzeniu wniosku i załączników zobowiązany był do zapisania numeru sprawy w rejestrze spraw i na wniosku. Po sporządzeniu świadectwa dokument ten wraz z wnioskiem i załącznikami przedstawiano do podpisu kierownikowi Oddziału.

Świadectwa ADR wydawane były w ciągu dwóch dni od daty otrzymania wniosku. Na 20 skontrolowanych świadectw ADR wydanych w latach 2012-2015, tylko dwa świadectwa z 2015 r. wydane zostały jako załączniki do decyzji administracyjnych określonych w kpa. Zawierały one wszystkie elementy wymagane na podstawie art. 107 kpa.

(dowód: akta kontroli str. 144-166)

Pełniący obowiązki Dyrektora Centrali Transportowego Dozoru Technicznego wyjaśnił, że wydawanie świadectw dopuszczenia pojazdu ADR jako załączników do decyzji administracyjnych jest konsekwencją pisma Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z 14 października 2014 r., które poddało analizie fakt braku we wzorze świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR pouczenia o możliwości i trybie wniesienia odwołania. TDT wydawał świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR niezawierające pouczenia o możliwości i trybie wniesienia odwołania od świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR, o którym mowa w art. 107 kpa, gdyż: wzór świadectwa wprowadzony został rozporządzeniem i nie mógł być modyfikowany przez TDT, od początku stosowania w obrocie prawnym świadectw dopuszczenia pojazdu ADR brak było przypadków podważenia ich ważności. Zgodnie z utrwalonym orzeczeniem sądów administracyjnych świadectwa ADR spełniały warunki określone w art. 107 kpa, a tym samym pozwalały na ich zakwalifikowanie, jako decyzji administracyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 168, 175-177, 183-184)

Z tytułu opłat za wydane świadectwa dopuszczające pojazd ADR lub przedłużenia ważności tego świadectwa, w okresie objętym kontrolą Oddział uzyskał wpływy w łącznej kwocie 959,1 tys. zł, w tym: 226,2 tys. zł w 2012 r., 274,0 tys. zł w 2013 r., 299,0 tys. zł w 2014 r. i 159,9 tys. zł w I półroczu 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 120)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Oddziału w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Oddziału w zakresie wydawania świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu towarów niebezpiecznych.

6. Gospodarka finansowa Oddziału, w kontekście zapewnienia bezpiecznej eksploatacji urządzeń i realizacji zadań, dotyczących drogowego przewozu towarów niebezpiecznych

Opis stanu
faktycznego

Działania Oddziału na etapie sporządzania rocznego planu finansowego TDT polegały na wypełnieniu przesłanych z Wydziału Finansowego TDT w I kwartale danego roku formularzy w formacie „Excel” zawierających zestawienie wszelkich możliwych kosztów, z wyjątkiem amortyzacji, podatków i kosztów pracowniczych – wynagrodzeń oraz odpisów na

ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy, które uzupełniał Wydział Finansowy Centrali TDT. Dane do formularzy określano na podstawie planu i wykonania kosztów i przychodów w poprzednich latach.

(dowód: akta kontroli str. 78)

Przychody ze sprzedaży w Oddziale wzrosły z 5.390,2 tys. zł w 2012 r. do 5.703,2 tys. zł w 2013 r. i do 5.742,7 tys. zł w 2014 r. (o 5,8% w 2013 r. oraz o 0,7% w 2014 r.), w tym z działalności dozоровej odpowiednio z 5.336,2 tys. zł do 5.549 tys. zł (o 4%) i do 5.702 tys. zł (o 2,8%). W 2012 r. przychody z działalności dozоровej stanowiły 99% przychodów ogółem, w 2013 r. 97,3%, a w 2014 r. - 99,3%. Największy udział miały opłaty roczne z tytułu dozoru technicznego, które w kwotach wynoszących odpowiednio – 4.065,5 tys. zł, 4.131,1 tys. zł i 4.139 tys. zł stanowiły kolejno 76,2%, 74,4% i 72,6% przychodów z działalności dozоровej. W latach 2012-2014 udział przychodów z pozostałych czynności dozoru technicznego zwiększył się z 15,1% do 18,5% (z 807,2 tys. zł do 1.055,3 tys. zł), a przychodów za wydawanie świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych – z 4,2% do 7,1% (z 226,2 tys. zł do 298,9 tys. zł), przy zmniejszeniu udziału przychodów za sprawdzanie kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne – z 4,3% do 3,7% (z 230,4 tys. zł do 195,8 tys. zł). W I półroczu 2015 r. przychody z dozoru technicznego stanowiły 98,8% przychodów ze sprzedaży (2.243,4 tys. zł wobec 2.271,1 tys. zł), w tym 64,1% - przychody za badania okresowe urządzeń (1.438,9 tys. zł), 24,7% przychody za pozostałe czynności dozoru technicznego (554,4 tys. zł) i 7,1% za świadectwa dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (159,9 tys. zł).

W tych samych okresach koszty ogółem w Oddziale wynosiły odpowiednio 2.960,7 tys. zł, 2.825,5 tys. zł (spadek o 4,6%) i 2.912,8 tys. zł (wzrost o 3,1%), a w I półroczu 2015. r. – 1.442,3 tys. zł. Ponad 2/3 kosztów ogółem stanowiły wynagrodzenia osobowe oraz składki i odpisy naliczane od wynagrodzeń. W 2014 r. w stosunku do 2012 r. wynagrodzenia wzrosły z 1.555,9 tys. zł do 1 666,3 tys. zł, tj. o 7,1% (ich udział w kosztach ogółem zwiększył się z 52,6% do 57,2%), a składki i odpisy od wynagrodzeń wzrosły z 343,5 tys. zł do 355 tys. zł, tj. o 3,4% (ich udział w kosztach zwiększył się z 10,4% do 10,9%). Ponad 10% kosztów ogółem stanowiła amortyzacja, która w ww. okresie zwiększyła się z 380,7 tys. zł do 383,2 tys. zł, tj. o 0,7%. Pozostałe rodzaje kosztów w 2014 r. stanowiły od 0,01% (0,3 tys. zł opłaty za połączenia przez telefony stacjonarne) do 1,6% (52,2 tys. zł zakup oleju napędowego, tj. o 31% więcej niż w 2012 r.). Ponad 1% udział w kosztach ogółem miały też koszty delegacji służbowych, które zwiększyły się z 32,1 tys. zł do 36,6 tys. zł, tj. o 14,2%, a wzrost dotyczył także 3 rodzajów kosztów o udziale od 0,5% do 0,9% kosztów ogółem. Były to koszty szkolenia pracowników (wzrost o 2,9% do 30,1 tys. zł), koszty zakupu materiałów i urządzeń biurowych (wzrost o 53,6% do 18,6 tys. zł) i koszty napraw i przeglądów urządzeń (wzrost o 55,6% do 16,7 tys. zł).

W 2013 i w 2014 r. przychody Oddziału były 2 razy wyższe od kosztów ogółem (w 2012 r. oraz w I półroczu 2015 r. były prawie dwukrotnie wyższe).

(dowód: akta kontroli str. 79-80)

Na koniec 2012 r. należności Oddziału z tytułu faktur za usługi i not odsetkowych za zaległe opłaty za czynności dozoru technicznego wynosiły ogółem 52,4 tys. zł, na koniec 2013 r. zmniejszyły się do 29,5 tys. zł, a na koniec 2014 r. i na koniec czerwca 2015 r. zwiększyły się odpowiednio do 54,1 tys. zł i do 66,4 tys. zł.

Na koniec 2014 r. i czerwca 2015 r. zaległości w zapłacie w kwotach co najmniej jednego tys. zł dotyczyły odpowiednio: 14 i 16 podmiotów, a wartość należności od nich, tj. odpowiednio: 30,6 tys. zł i 60,6 tys. zł stanowiła 56,6% oraz 91,2% należności ogółem. Spośród nich spłaty należności w terminie 1-2 dni dokonało dziewięć firm za 2014 r. w łącznej kwocie 19,4 tys. zł i siedem firm za I półrocze 2015 r. – 12,3 tys. zł. Wobec innych podmiotów, m.in. pięciu firm z zaległościami na koniec 2014 r. i dziewięciu firm na koniec czerwca 2015 r., odpowiedzialny pracownik Oddziału prowadził czynności windykacyjne. Zgodnie z obowiązującą procedurą⁴³ były to rozmowy telefoniczne (odnotowane w notatkach służbowych) i e-maile do ww. kontrahentów. W efekcie pięć firm uregulowało należności na koniec 2014 r. w łącznej

⁴³ Zarządzenia Dyrektora TDT nr 46 z 25 września 2012 r. i nr 34 z 27 października 2014 r. w sprawie wprowadzenia „Procedur procesu windykacji wierzytelności, zasad i trybu umarzania wierzytelności TDT”.

kwocie 8,9 tys. zł w okresie od 6 do 31 dni, a sześć firm zalegających na koniec czerwca 2015 r. z zapłatą 41,6 tys. zł spłaciło 37,5 tys. zł w okresie od 14 do 63 dni. W ostatniej dekadzie czerwca 2015 r. do windykacji w Centrali TDT przekazano sprawy dwóch spółek, które zalegały z zapłatą 1,1 tys. zł od 123 dni i z zapłatą 2,1 tys. zł od 148 dni.

(dowód: akta kontroli str. 81-83)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Oddziału w przedstawionym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Oddziału w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁴, wnosi o:

- 1) objęcie bieżącym monitoringiem ważności decyzji zezwalających na eksploatację urządzeń technicznych ujętych w ewidencji Oddziału;
- 2) rzetelne prowadzenie ewidencji dozorowanych przez Oddział urządzeń w zakresie ujmowania w niej na bieżąco informacji o przeprowadzonych badaniach technicznych;
- 3) dostosowanie trybu zezwalania lub niezezwalania na eksploatację urządzeń transportowych do przewozu towarów niebezpiecznych (cysterny wykorzystywane w ruchu drogowym) do wymogów ustawy o dozorcze technicznym.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dnia 07 października 2015 r.

Kontrolerzy:

Sylwester Śmiałek
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Marcin Kopec
Wicedyrektor

Krzysztof Kempa
Specjalista kontroli państwowej

⁴⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.